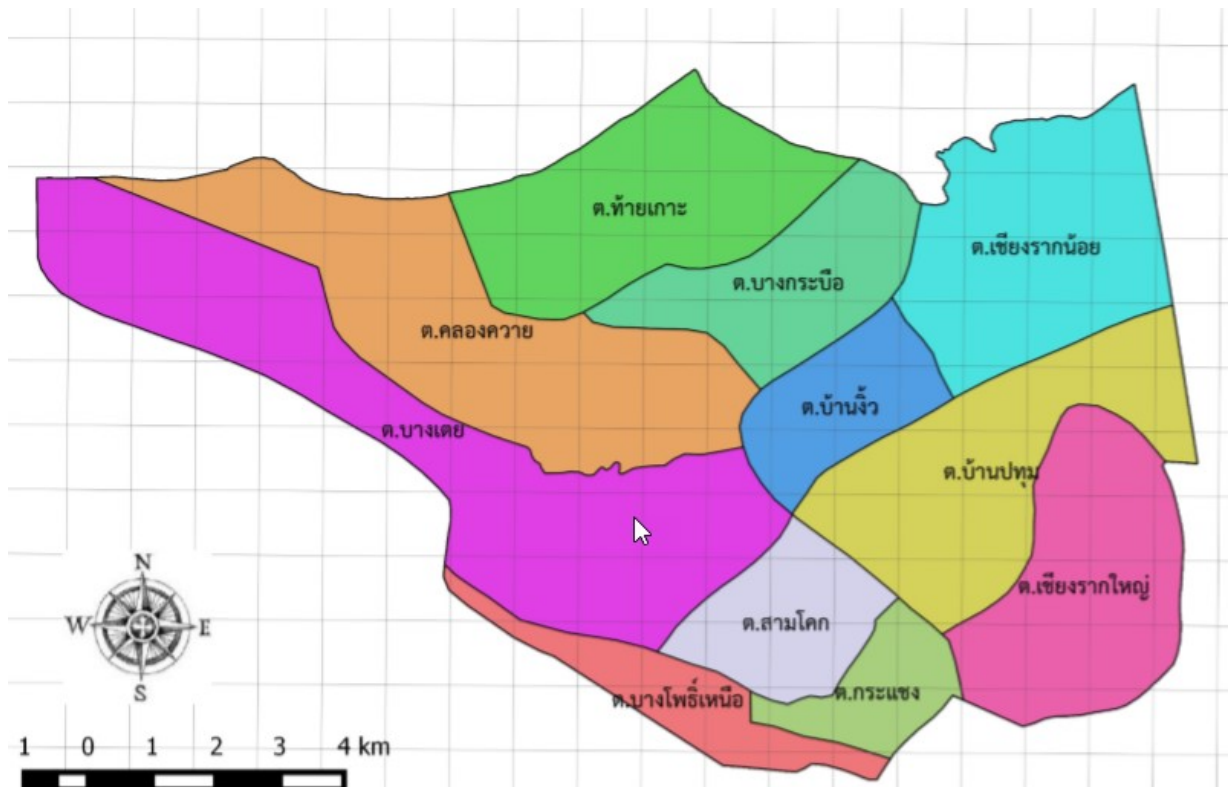

แผนพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ อำเภอสามโคก ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก
จังหวัดปทุมธานี

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอฉบับนี้ ได้รวบรวมแผนพัฒนาการเกษตรของตำบลในอำเภอสามโคก ที่จัดขึ้นตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของตำบล ประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐานอำเภอ และแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรสามโคก โดยการจัดเวทีชุมชนในระดับหมู่บ้านและระดับตำบลภายใต้หลักการที่ชุมชนมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจในการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ด้วยตัวเอง ภายใต้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เป็นการวางแผนปรับปรุงพัฒนาอาชีพการเกษตรโดยมุ่งการสร้างรายได้ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรในการพัฒนาการผลิตด้านการเกษตรภายใต้ศักยภาพของพื้นที่ และ ศักยภาพของชุมชนนั้น สำนักงานเกษตรอำเภอจึงได้จัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาการเกษตร ของซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเกษตรของตำบลและอำเภอนี้ ได้เป็นอย่างดีต่อไป

อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๒
สารบัญ	๓
สารบัญตาราง	๕
สารบัญภาพ	๗
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๘
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๙
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๑๐
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๐
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๐
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๑
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๑
๓.๑ ฤดูกาล	๑๑
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๒
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๒
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๒
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๒
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๒
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๓
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๓
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๔
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๕
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๖
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๗
๑.๑ เกษตรกร	๑๗
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๖
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๖
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๖
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๙
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๑
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๒
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๒
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๓
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๔
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๖
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๙
บรรณานุกรม	๖๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๙
๓	แสดงพื้นที่ราบลุ่ม	๑๐
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๑
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๒
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๓
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๓
๘	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๓
๙	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๔
๑๐	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๕
๑๑	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๕
๑๒	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๖
๑๓	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๗
๑๔	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๗
๑๕	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๘
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๘
๑๗	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๘
๑๘	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๙
๑๙	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๐
๒๐	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๐
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๑
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๒
๒๓	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๒
๒๔	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๓
๒๕	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๓
๒๖	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๗	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๕
๒๘	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๖
๒๙	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๒๗
๓๐	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๘
๓๑	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๒
๓๒	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๓
๓๓	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๓
๓๔	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอสามโคก	๓๔
๓๕	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๖-๕๘
๓๖	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๙-๖๓

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๘
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ราบลุ่มอำเภอ	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๑๐
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๑
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๔
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๗
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๘
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๙
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๑
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๓๒

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอสามโคกมีพื้นที่ทั้งหมด ๙๔,๙๖๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕๙,๐๖๒ ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็น ที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีน้ำเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่จากทิศเหนือไปทางทิศใต้ แบ่งพื้นที่ออกเป็นสองฝั่งแม่น้ำ คือฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก มีลำคลองต่างๆ แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาหลายสายแผ่ครอบคลุมพื้นที่ จึงเหมาะแก่การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม

๑.๒ อาณาเขต

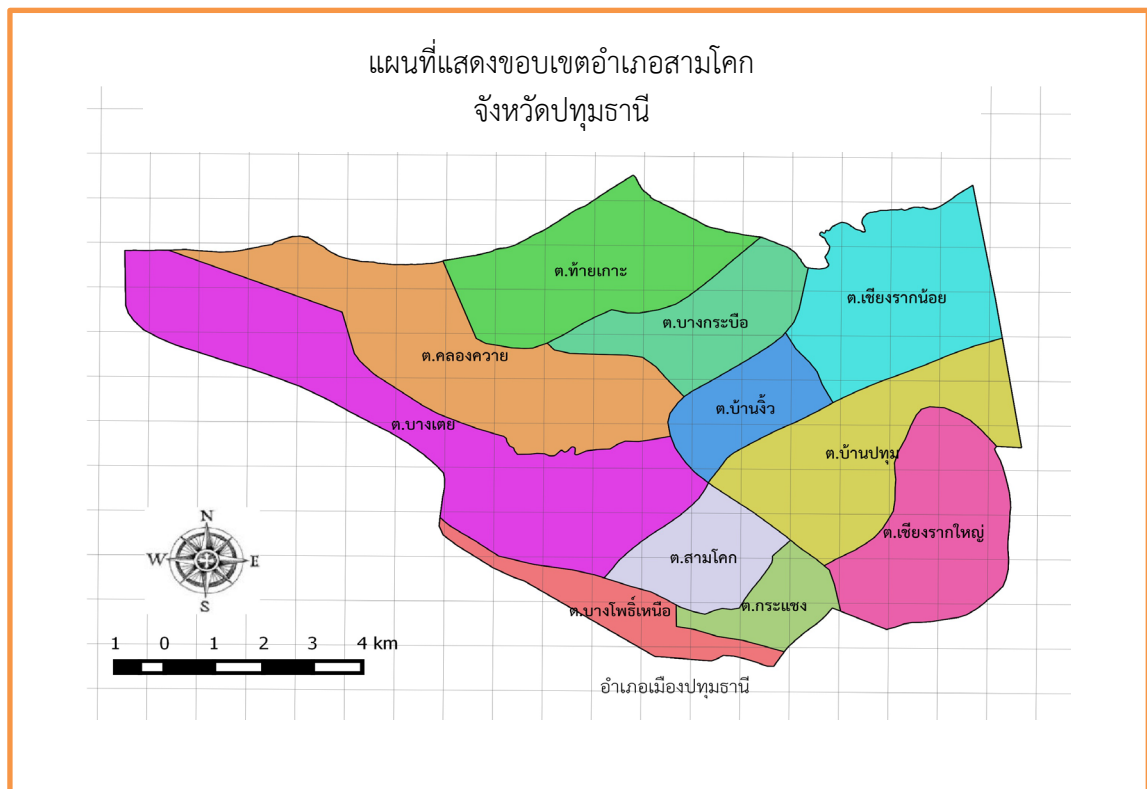
อำเภอสามโคก มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองปทุมธานี, อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองปทุมธานี, อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก,๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น ๑๑ ตำบล ๕๘ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๔ แห่ง อบต. จำนวน ๗

แห่ง ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ตำบล หมู่ที่	ต.บาง เตย	ต.สาม โคก	ต. บาง โพธิ์ เหนือ	ต. กระ แซง	ต. คลอง ควาย	ต.บาง กระบือ	ต.ท้าย เกาะ	ต.เชียง ราก น้อย	ต.เชียง ราก ใหญ่	ต.บ้าน ปทุม	ต.บ้าน จั่น
๑	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
๒	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
๓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
๔	✓	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓
๕	✓				✓			✓	✓	✓	✓
๖	✓				✓				✓	✓	
๗	✓				✓				✓		
๘	✓				✓						
๙	✓										
๑๐	✓										

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอสามโคก จังหวัด, พ.ศ ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
๑. ตำบลบางเตย	๗,๖๘๒	-	หมู่ ๒ - ๙	๘	๔,๙๕๐
๒. ตำบลสามโคก	๒,๙๕๙	-	หมู่ ๑ - ๔	๔	๓,๕๙๑
๓. ตำบลบางโพธิ์เหนือ	๒,๖๒๕	หมู่ ๑ - ๓	-	๓	๑,๔๖๕
๔. ตำบลกระแซง	๑,๔๕๐	หมู่ ๑ - ๓	-	๓	๓,๒๓๔
๕. ตำบลคลองควาย	๑๔,๔๗๙	-	หมู่ ๑-๘ ต.คลองควาย	๘	๑,๙๘๐
ตำบลบางเตย *			หมู่ ๑,๑๐*	๒	๒๔๕
๖. ตำบลบางกระบือ	๓,๓๔๓.๗๕	หมู่ ๑ - ๓	-	๓	๗๒๓
๗. ตำบลท้ายเกาะ	๔,๖๖๒.๕๐	หมู่ ๑ - ๔	-	๔	๒,๕๖๑
๘. ตำบลเชียงรากน้อย	๗,๓๐๐	หมู่ ๑ - ๕	-	๕	๑,๗๑๖
๙. ตำบลเชียงรากใหญ่	๕,๑๔๔	-	หมู่ ๑ - ๗	๗	๓,๐๖๐
๑๐. ตำบลบ้านปทุม	๖,๔๒๕	หมู่ ๑ - ๖	-	๖	๒,๓๑๖
๑๑. ตำบลบ้านจั่น	๒,๑๑๘.๗๕	หมู่ ๑ - ๕	-	๕	๘๒๗

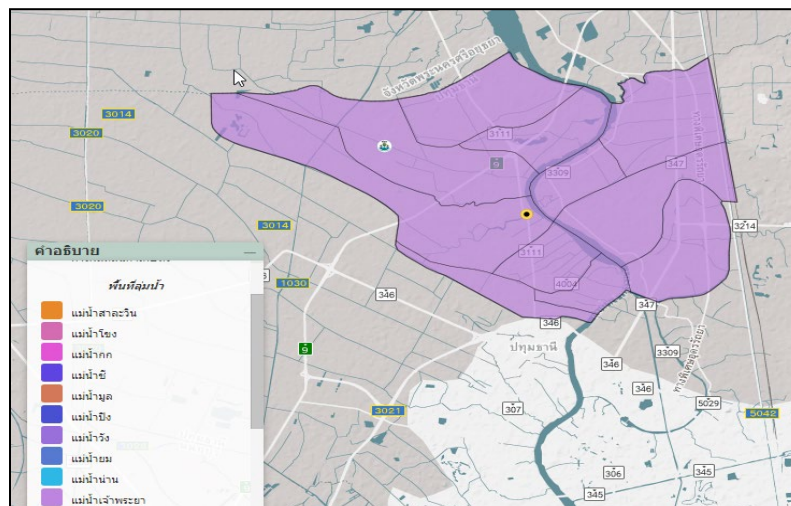
(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอสามโคก มีสภาพพื้นที่เป็นลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านไปทางทิศใต้ ระดับความสูงของพื้นที่ ๐ - ๒ จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

แผนที่แสดงพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอสามโคก

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอสามโคก

(ที่มา : อำเภอสามโคก, พ.ศ.๒๕๖๘)

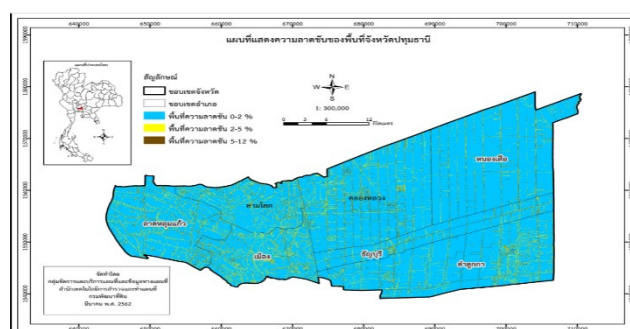
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ราบลุ่มอำเภอสามโคก

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ราบลุ่ม
สามโคก	๕๙,๐๖๒	๑๐๐

(ที่มา : อำเภอสามโคก, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอสามโคก

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิจน

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑,๗๕๕	๑๔๖.๓	๑๔๘	ตุลาคม	๓๗	๒๐	๒๗.๕
๒๕๖๕	๒,๐๑๔	๑๖๗.๘	๑๖๐	กันยายน	๓๙	๒๐	๒๗.๑
๒๕๖๖	๑,๕๓๑	๑๒๗.๖	๑๓๒	กันยายน	๓๗.๕	๒๑	๒๘.๑
๒๕๖๗	๑,๕๔๕	๑๒๘.๘	๑๓๕	กันยายน	๓๘.๕	๒๑	๒๘.๕
๒๕๖๘	๑,๖๘๕	๑๔๐.๔	๑๔๒	กันยายน	๓๙.๕	๒๐	๒๘.๓

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาปทุมธานี, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอสามโคก มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางคมนาคมทางบกเป็นเส้นทางเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๙ (ถนนกาญจนาภิเษก))
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๗
(ถนนปทุมธานี-บางปะหัน,ถนนบางปะหัน - ลพบุรี, ถนนปทุมธานี - ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑๑๑ (ถนนปทุมธานี-สามโคก-เสนา)
- ทางพิเศษอุดรรัถยา

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

๑.แม่น้ำเจ้าพระยา: เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดที่ไหลผ่านใจกลางอำเภอสามโคก เป็นเส้นเลือดใหญ่ที่ใช้ทั้งในการเกษตร การคมนาคม และเป็นแหล่งประมงพื้นบ้าน

๒.ลำคลองที่สำคัญ

คลองน้ำอ้อม : ตำบลเชียงรากใหญ่

คลองบางโพธิ์เหนือ: ลำคลองสายหลักในตำบลบางโพธิ์เหนือ

คลองบางเตย: ไหลผ่านตำบลบางเตย เป็นที่ตั้งของตลาดอิงน้ำสามโคก

คลองควาย: ลำคลองสายสำคัญในตำบลคลองควาย

คลองเชียงรากน้อย และคลองเชียงรากใหญ่

คลองเปรมประชากร: คลองขุดสายสำคัญที่ไหลผ่านพื้นที่บางส่วนของอำเภอสามโคก

เชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพฯ ถึงพระนครศรีอยุธยา

คลองสระ: คลองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเกษตรกรรมในพื้นที่

คลองบ้านพร้าว

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูละบายน้ำ	ตำบล
๑	คลองบ้านพร้าว	บ้านปทุม
๒	คลองคู	บ้านปทุม
๓	คลองเชียงรากใหญ่	เชียงรากใหญ่
๔	คลองควาย	คลองควาย
๕	คลองวัดแจ้ง	สามโคก
๖	คลองบ้านธาตุ	สามโคก
๗	คลองเกาะปริ่ม	สามโคก
๘	คลองบางกระบือ	บางกระบือ

ที่มา : http://www๑๑.rid.go.th/rid๑๑/news_detail.php?/๔๕๗, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วินาที)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	บางเตย					๑	๑	๓	๕,๕๐๐
๒	คลองควาย					๑	๑	๓	๔,๘๐๐
๓	สามโคก					๑	๑	๑.๕	๒,๗๐๐
๔	กระแชง					๓	๓	๔	๖,๕๐๐
๕	บางโพธิ์เหนือ					๑	๑	๓	๖,๐๐๐
๖	บ้านปทุม					๑	๑	-	๔,๕๐๐
๗	สามโคก					๑	๑	-	๒,๒๐๐

ที่มา : http://www๑๑.rid.go.th/rid๑๑/news_detail.php?/๔๕๗, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	บ้านจิว	-	๑	๑
๒	บางโพธิ์เหนือ	-	๑	๑
๓	ท้ายเกาะ	-	๑	๑
๔	สามโคก	-	๑	๑

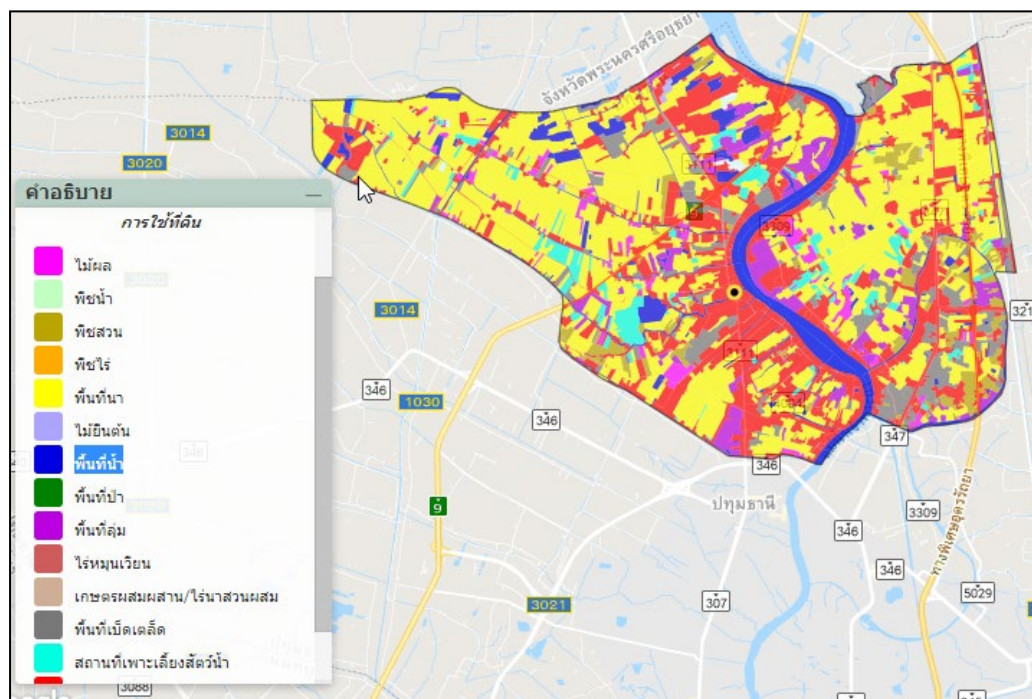
ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี , พ.ศ. ๒๕๖๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พืชไร่	๑๗	๐.๐๒
พื้นที่น้ำ	๖,๗๘๒	๙.๐๒
ไม้ยืนต้น	๒๑๗	๐.๒๘
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๓,๗๐๐	๓๑.๕๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๗๖๗	๖.๓๔
ไม้ผล	๑,๕๓๙	๒.๐๔
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๑๗๓	๐.๒๓
พืชสวน	๒,๖๓๗	๓.๕๑
พื้นที่นา	๒๘,๓๑๑	๓๗.๖๘
พื้นที่ลุ่ม	๔,๕๘๗	๖.๑๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒,๓๖๗	๓.๑๕
พืชน้ำ	๒๖	๐.๐๓

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอสามโคก

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอสามโคก ประชากรมีอาชีพหลักคือ รับจ้าง มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๒๑,๖๖๙.๓๖ ไร่ (ร้อยละ ๓๖.๖๔ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)								รวม (ไร่)
		นาข้าว	พืชไร่	พืชผัก	ไม้ดอก	ไม้ ประดับ	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	สมุนไพร	
บางเตย	11,450	4,488.67	27.75	80.26	0.50	-	42.02	17.25	17.50	4,673.95
คลองควาย	15,479	5,168.22	5.25	1.14	-	-	61.84	16.99	37.13	5,290.57
สามโคก	1,141	671.75	8.00	4.50	-	-	28.39	33.38	2.75	748.77
กระแซง	1,550	223.51	-	-	-	-	15.01	3.50	-	242.02
บางโพธิ์ เหนือ	2,250	1,082.45	3.50	-	-	-	21.58	12.50	1.25	1,121.28
เขียงราก ใหญ่	5,409	709.34	27.75	144.88	3.18	0.50	250.87	72.15	17.72	1,226.39
บ้านปทุม	8,890	2,122.40	3.00	16.96	21.10	-	377.66	37.36	9.31	2,587.79
บ้านจั่ว	3,105	790.38	0.50	2.25	2.00	-	32.56	18.75	1.00	847.44
เขียงราก น้อย	4,850	2,466.78	-	-	-	-	16.00	0.50	0.25	2,483.53
บางกระบือ	2,344	1,156.13	0.75	6.00	8.00	-	23.52	3.76	4.00	1,202.16
ท้ายเกาะ	2,662	1,216.70	0.50	-	-	-	15.01	2.00	11.25	1,245.46
รวม	59,130	20,096.33	77.00	255.99	34.78	0.50	884.46	218.14	102.16	21,669.36

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
บางเตย	๓๕	๑๕๐	-	-	-	๒๐	-	-	-
คลองควาย	๑๕	๑๑	-	-	-	๑๐	๒๐	-	-
กระแซง	๓	-	-	๕	-	๒๐	-	-	-
รวมทั้งหมด	๕๓	๑๖๑	-	๕	-	๕๐	๒๐	-	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสามโคก,พ.ศ. ๒๕๖๘

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์แห่ง คือ
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐานแห่ง คือ.....
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....จำนวน คือ

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กึ่งทะเล	กึ่งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
กระแชง	๓	-	-	-	✓	✓	✓
บางเตย	๓๐	-	-	-	✓	✓	-
คลองควาย	๕	-	-	-	✓	-	-
บางกระบือ	๒	-	-	-	✓	-	-
บ้านปทุม	๖	-	-	-	✓	-	-
รวมทั้งหมด	๔๖	-	-	-	✓	✓	✓

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอสามโคก , พ.ศ.๒๕๖๘

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้มีประกาศ เรื่องการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ข้าวหอมปทุม ทะเบียนเลขที่ สช ๖๔๑๐๐๑๖๒ ประกาศไว้ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้าวหอมปทุมธานี เป็นข้าวพันธุ์ปทุมธานี ๑ ที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์ ณ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และได้รับการประกาศรับรองพันธุ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยกรมวิชาการเกษตร ภายหลังการรับรองพันธุ์ มีเกษตรกรปลูกกันอย่างแพร่หลายในจังหวัดปทุมธานี จากลักษณะของพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ที่มีระบบชลประทานตลอดทั้งปี ตลอดจนภูมิอากาศและดินที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ประกอบกับเกษตรกรภายในจังหวัดปทุมธานี ยังมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชื่อว่า การให้น้ำแบบเปียกสลับแห้ง ซึ่งทำให้ต้นข้าวยังมีความแข็งแรง ไม่มีโรคและแมลงรบกวน เมล็ดข้าวแกร่ง คุณภาพการสีที่ดี ได้เปอร์เซ็นต์ข้าวมาก ข้าวสุกจะมีกลิ่นหอม และนุ่มเหนียว นอกจากนี้ เกษตรได้ปฏิบัติตามแนวทางการผลิตทางการเกษตรที่ดี มีเทคนิคการลดความชื้น มีการตรวจสอบและรับรองแหล่งผลิต การแปรรูปมีการควบคุมมาตรฐาน มีโรงสีขนาดกลางอย่างทั่วถึง ทำให้ “ข้าวหอมปทุมธานี” มีคุณภาพและมีชื่อเสียงแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน อำเภอสามโคกมีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมปทุมจำนวน ๓๐ ราย พื้นที่ ๓๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗ ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ซึ่งมีเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนฯ ข้าวหอมปทุมธานี จำนวน ๑ ราย คือ นายเดชา เครือโชติ เกษตรกรตำบลคลองควาย พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๓ ไร่ ผลผลิตไร่ละ ๙๐๐ กก./ไร่ เฉลี่ยรอบละ ๑๑.๗๐ ตัน ผลผลิตปีละ ๒ ฤดูกาล แต่ละปีมีผลผลิตประมาณ ๒๓.๔ ตัน โดยผลิต แปรรูป จำหน่ายเองผ่านช่องทางออกร้านของหน่วยงานราชการ และตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ราคาจำหน่าย ๓๖ บาท/กก. ขณะที่ข้าวเปลือกเกษตรกรทั่วไปจำหน่ายได้ในราคา ๗ บาท

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนครั้วเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครั้วเรือน ทั้งหมด	ครั้วเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	บางเตย	๕,๑๖๐	๓๒๖	๕,๕๑๔	๕,๘๙๐	๑๑,๔๐๔
๒	คลองควาย	๑,๙๘๐	๓๕๖	๒,๖๔๕	๒,๖๑๕	๕,๒๖๓
๓	สามโคก	๓,๕๖๔	๔๐	๓,๗๑๕	๔,๐๒๒	๗,๗๓๗
๔	กระแซง	๓,๒๕๑	๒๐	๓,๑๙๕	๓,๖๖๔	๖,๘๕๙
๕	บางโพธิ์เหนือ	๑,๔๕๘	๗๗	๑,๕๓๗	๑,๖๗๘	๓,๒๑๕
๖	เชียงรากใหญ่	๓,๐๖๐	๓๓๓	๓,๐๕๑	๓,๒๖๕	๖,๓๑๖
๗	บ้านปทุม	๒,๓๑๖	๓๑๙	๒,๔๑๕	๒,๖๐๙	๕,๐๒๔
๘	บ้านจัว	๘๒๗	๖๗	๑,๐๖๗	๑,๑๔๓	๒,๒๑๐
๙	เชียงรากน้อย	๑,๗๑๖	๑๕๖	๑,๙๒๗	๒,๐๓๔	๓,๙๖๑
๑๐	บางกระบือ	๗๒๓	๘๔	๘๗๐	๙๓๐	๑,๘๐๐
๑๑	ท้ายเกาะ	๒,๕๖๑	๘๓	๑,๓๘๔	๑,๕๑๕	๒,๘๙๙
รวม		๒๖,๖๑๖	๑,๘๖๑	๒๗,๓๖๐	๒๙,๓๖๕	๕๖,๗๒๕

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอสามโคก,พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) หัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๗๐๔	๓๑.๒๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๖๒๓	๒๗.๖๙
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๘๑	๒๑.๓๘
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๖๒	๑๑.๖๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๖๗	๗.๔๒
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๓	๐.๕๘
รวม	๒,๒๕๐	๑๐๐

ที่มา : https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๑ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอสามโคก มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑,๘๙๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๓๕๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๘ %

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๘๙๕	๘๔.๒๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๓๕๕	๑๕.๗๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอสามโคก ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๖๙๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑๒ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๗๖๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๒๖ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๘๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๖๙๘	๔๕.๑๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๘๗	๕.๖๒
เช่า	๗๖๒	๔๙.๒๖

ที่มา : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๓ , พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอสามโคก มีการถือครองที่ดินแบบมีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๖๙๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๖ และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๔

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์		
๖๙๘	-	-	-	๑	๖๙๙

ที่มา : https://aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๓ , พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ รายจ่าย เฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอสามโคก อ้างอิงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๖๕ มีรายได้เงินสดทางการเกษตรเฉลี่ย ๒๐๖,๓๑๐ บาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการปลูกพืช ร้อยละ ๘๐.๙๕ เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ ๑๗.๔๗ และอื่นๆ ร้อยละ ๑.๕๘ นอกจากนี้ ยังมีรายได้จากกิจกรรมนอกการเกษตรเฉลี่ย ๒๑๓,๘๘๘ บาทต่อปี โดยเป็นรายได้หลักจากงานประจำ ร้อยละ ๔๕.๑๓ การรับจ้างและให้บริการ ร้อยละ ๑๖.๓๖ รายได้จากลูกหลานส่งให้ ร้อยละ ๖.๔๕ และอื่นๆ เช่น กำไรจากการค้าขายหรือทำธุรกิจ ได้รับเงินช่วยเหลือจากภาครัฐ เงินค่าเช่า ดอกเบี้ยเงินสะสม ฯลฯ ร้อยละ ๓๒.๐๖

ด้านค่าใช้จ่าย ครัวเรือนเกษตรกรทั่วประเทศมีรายจ่ายเงินสดทางการเกษตรเฉลี่ย ๑๒๖,๐๓๙ บาทต่อปี คิดเป็นค่าปัจจัยการผลิต ร้อยละ ๕๕.๔๐ ค่าจ้างแรงงานร้อยละ ๓๕.๑๔ และค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าซ่อมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ ร้อยละ ๙.๔๖ สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอุปโภคในครัวเรือนเฉลี่ย ๑๘๐,๕๖๙ บาทต่อปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ร้อยละ ๓๖.๕๕ และค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ค่าซื้อสินค้าและบริการ ฯลฯ ร้อยละ ๖๓.๔๕

๓) สิ้นเชื้อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เผชิญภาวะหนี้สินจากต้นทุนการผลิตสูงและการเช่าที่ดินทำกิน โดยหนี้สินหลักมาจากสิ้นเชื้อเพื่อการเกษตรธนาคาร ธ.ก.ส. และแหล่งเงินทุนนอกระบบ ปัจจัยสำคัญคือความไม่แน่นอนของรายได้ ปัญหาที่ดินทำกิน และความเสี่ยงจากการทำเกษตรในพื้นที่ลุ่มต่ำ

ภาพรวมสิ้นเชื้อและหนี้สินเกษตรกรอำเภอสามโคก แหล่งสิ้นเชื้อ: เกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งพาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธ.ก.ส. เป็นหลัก ร่วมกับสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่น สาเหตุหนี้สิน: เกิดจากต้นทุนการผลิตสูง (ค่าปุ๋ย, ค่ายา, ค่าเช่าที่ดิน), การกู้ยืมเพื่อการดำรงชีพ, และผลผลิตได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติหรือราคาตลาดผันผวน

ลักษณะพื้นที่: อำเภอสามโคกเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะทำนา ซึ่งมักประสบปัญหาที่ดินไม่ใช่ของตนเองหรือเป็นที่ดินเช่า ทำให้ต้องแบกรับต้นทุนเพิ่มและขาดโอกาสในการพัฒนาที่ดินระยะยาว

ภาวะหนี้สิน: มีแนวโน้มการค้างชำระหนี้เนื่องจากรายได้ไม่สอดคล้องกับภาระหนี้ ทำให้ต้องกู้ยืมเพิ่มเพื่อหมุนเวียน

๔) ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ ๙๐ % และศาสนาอื่นๆ ประมาณ ๑๐ % (อิสลามและคริสต์)

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- ประเพณีตักบาตรพระร้อย - ประเพณีสงกรานต์ข้าวแช่ของชาวไทยรามัญ(มอญ)

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
กระแซง	-	-	๑	๑๐	-	-	๔	๓๕	-	-	-	-
สามโคก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
บางโพธิ์เหนือ	-	-	-	-	-	-	๐	๐	-	-	-	-
ท้ายเกาะ	๑	๑๑	-	-	๑	๓๐	๓	๒๓	-	-	-	-
คลองควาย	๑	๑๗	๑	๑๐	๑	๒๐	๔	๕๑	-	-	-	-
บางกระบือ	-	-	-	-	-	-	๐	๐	-	-	-	-
บางเตย	๑	๑๓	๑	๑๐	๑	๑๕	๙	๑๐๐	๑	๓๒๑	-	-
เชียงรากใหญ่	๑	๑๔	-	-	-	-	๓	๒๔	-	-	-	-
บ้านปทุม	-	-	๒	๒๐	-	-	๑	๘	-	-	-	-
เชียงรากน้อย	-	-	-	-	๑	๒๖	๓	๒๕	-	-	-	-
บ้านจัว	-	-	๑	๒๐	-	-	๓	๔๕	-	-	-	-
รวม	๔	๕๕	๖	๗๐	๔	๙๑	๒๘	๓๐๘	๑	๓๒๑	-	-

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๗๐
เครื่องดื่ม	๑๓
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๓๔
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๖๐
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๒๗
รวม	๒๐๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสามโคก,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่	จำนวนสมาชิก
การเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมปทุมธานี	หมู่ ๔ ต.ท้ายเกาะ	๗
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองไทร	หมู่ ๓ ต.เชียงรากใหญ่	๑๑
รักษ์ท้ายเกาะ	หมู่ ๓ ต.ท้ายเกาะ	๗
บ้านลาดด้วน หมู่ ๔	หมู่ ๔ ต.บางเตย	๓๒
แปรรูปอาหารคันทรี่พาร์ค ๑๕	หมู่ ๔ ต.บางเตย	๗
มูลนิธิเตือน๑๐๐%บ้านคลองอ้ายจาม	หมู่ ๕ ต.บางเตย	๗
กลุ่มภูมิปัญญาไทยสมุนไพรบางเตย	หมู่ ๕ ต.บางเตย	๘
พืชกระท่อมปทุมธานี เชียงรากใหญ่	หมู่ ๕ ต.เชียงรากใหญ่	๑๔
มะตาดรามัญบ้านศาลาแดงเหนือ	หมู่ ๒ ต.เชียงรากน้อย	๗
กลุ่มแม่บ้านสวยใสพัฒนา	หมู่ ๔ ต.บางเตย	๑๑
อาสาพัฒนาเชียงรากใหญ่	หมู่ ๔ ต.เชียงรากใหญ่	๑๐
กลุ่มแปลงใหญ่ผักตำบลบางเตย	หมู่ ๔ ต.บางเตย	๘
รุ่งโรจน์	หมู่ ๖ ต.บ้านปทุม	๘
ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสวนพันธุ์ผัก	หมู่ ๘ ต.คลองควาย	๑๐
อิงน้ำสามโคก	หมู่ ๙ ต.บางเตย	๑๐
G FARM AT.SAMKHOK	หมู่ ๓ ต.กระแซง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านคลองคู	หมู่ ๕ ต.บ้านจั่ว	๑๔
ท่องเที่ยววิถีชุมชนตำบลบ้านจั่ว	หมู่ ๒ ต.บ้านจั่ว	๑๑
ตั้งใจธรรม	หมู่ ๓ ต.ท้ายเกาะ	๘
กลุ่มเกษตรกรร่วมใจพัฒนา หมู่ ๖ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี	หมู่ ๖ ต.บางเตย	๑๐

ชื่อ	ที่อยู่	จำนวนสมาชิก
บ้านเบิร์ด เบิร์ด ตามรอยเท้าพ่อ	๑๙ หมู่ ๘ ต.คลองควาย	๑๑
ศูนย์ถ่ายทอดภูมิปัญญาและการอนุรักษ์ ขนมไทยบ้านปากอาจ	๓๕/๔ หมู่ ๑ ต.เชียงรากน้อย	๑๒
คอตตอน ดีไซน์	๔๖/๑๙๗ หมู่ ๔ ต.บางเตย	๗
กลุ่มอาชีพสตรีบ้านจั่ว	๔ หมู่ ๓ ต.บ้านจั่ว	๒๐
กลุ่มเกษตรกรเฉลิมพระเกียรติบ้านทางยาว	๓๓ หมู่ ๘ ต.คลองควาย	๙
กลุ่มอาชีพกั๊กหน้า หมู่ ๒ ต.กระแซง	๗๘/๙ หมู่ ๒ ต.กระแซง	๙
ขนมไทย หมู่ ๖ ต.คลองควาย	๓ หมู่ ๖ ต.คลองควาย	๑๒
แปรรูปผลผลิตการเกษตรแสงตะวัน ม.๑ ต.กระแซง	๑๐/๑ หมู่ ๑ ต.กระแซง	๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่	จำนวนสมาชิก
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางเตย	หมู่ที่ ๗ ตำบล บางเตย	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทางยาว	หมู่ที่ ๘ ตำบล คลองควาย	๑๐
กลุ่มแม่บ้านแสงตะวัน	หมู่ที่ ๑ ตำบล กระแซง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทางเกวียน	หมู่ที่ ๑ ตำบล บ้านปทุม	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านจั่ว	หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านจั่ว	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบัวทอง	หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านปทุม	๑๐
ยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดจันทน์กะพ้อ	หมู่ที่ ๓ ตำบล บางเตย	๒๐
ยุวเกษตรกรโรงเรียนสามัคคิยาราม	หมู่ที่ ๔ ตำบล คลองควาย	๒๐
ยุวเกษตรกรโรงเรียนเมตารงค์	หมู่ที่ ๓ ตำบล เชียงรากน้อย	๒๐
ยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดท้ายเกาะ	หมู่ที่ ๓ ตำบล ท้ายเกาะ	๒๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตพืชปลอดภัยบ้านลาดบัว	หมู่ที่ .๑๐ ตำบลบางเตย	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตพืชปลอดภัยบ้านทางยาว	หมู่ที่ ๘ ตำบลคลองควาย	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตข้าวปลอดภัยเชียงรากใหญ่	หมู่ที่ ๕ ตำบลเชียงรากใหญ่	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตข้าวปลอดภัยตำบลท้ายเกาะ	หมู่ที่ ๓ ตำบลท้ายเกาะ	๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรสามโคก	๙	บางเตย	-
สหกรณ์รวมใจพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนสามโคก	-	-	-
กลุ่มเกษตรกรทำนาบางเตย	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี ,พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช	ศบกด	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏินูป	
กระแชง		๑							
สามโคก					๑				๑
บางโพธิ์เหนือ		๑							๑
ท้ายเกาะ		๑			๑				
คลองควาย	๑	๖			๑		๑		๑
บางกระบือ					๑				๑
บางเตย		๕	๑	๑	๑		๑		๑
เชียงรากใหญ่		๒	๑	๑	๑				๑
บ้านปทุม		๑			๑				
เชียงรากน้อย					๑				๑
บ้านจ้ว		๑							๑
รวม	๑	๑๗	๒	๒	๘		๒		๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสสามโคก ,พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร फलव	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
กระแวง		๑		๖		๑			
สามโคก				๖	๓	๔			
บางโพธิ์เหนือ		๔		๒	๔	๒			
ท้ายเกาะ		๑		๒	๑	๓			
คลองควาย			๒	๖	๑๑	๘		๑	
บางกระบือ				๒	๔	๓			
บางเตย	๑			๓	๑๒	๙	๑	๑	
เชียงรากใหญ่	๓			๗	๑๒	๗			
บ้านปทุม		๑		๔	๖	๖			
เชียงรากน้อย			๑	๑	๖	๕			
บ้านจิว				๑	๓	๓			
รวม	๔	๗	๓	๔๐	๖๒	๕๑	๑	๒	

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเกษตรอำเภอสสามโคก ,พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอสสามโคก มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
คลองควาย	๒	ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
รวม	๑	-

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเกษตรอำเภอสสามโคก ,พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสามโคก	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	คลองควาย
๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรร่วมใจพัฒนา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	บางเตย
๓	วิสาหกิจมูลไส้เดือน ๑๐๐ % บ้านคลองอ้ายจาม	ศูนย์เรียนรู้ด้านปุ๋ย/ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๕	บางเตย
๔	กลุ่มบางเตยสามัคคี หมู่ ๘ ตำบลบางเตย	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ ศูนย์ข้าวชุมชน	๘	บางเตย
๕	ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๘ ต.คลองควาย	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	คลองควาย
๖	กลุ่มเกษตรกรตำบลบ้านจั่ว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	บ้านจั่ว
๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเฉลิมพระเกียรติบ้านทางยาว	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	คลองควาย
๘	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ม.๗ ต.คลองควาย	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	คลองควาย
๙	กลุ่มชานาพัฒนา ต.บางเตย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑๐	บางเตย
๑๐	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนเชิงรุกใหญ่	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศคปช.)	๒	เชิงรุกใหญ่
๑๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโรงสีข้าวชุมชน ต.เชิงรุกใหญ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๕	เชิงรุกใหญ่
๑๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ผัก ตำบลบางเตย	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๔	บางเตย
๑๓	บ้านไร่โอบสุข	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	คลองควาย
๑๔	G FARM	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	กระแซง
๑๕	วิสาหกิจชุมชนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านสวนพันธุ์ผัก	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๘	คลองควาย
๑๖	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน ต.บ้านปทุม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๕	บ้านปทุม
๑๗.	ศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยีการปลูกข้าวยั่งยืน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว	๕	เชิงรุกใหญ่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ.๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	บางเตย	แปลงใหญ่พืชผัก ตำบลบางเตย	ผัก	๔๐	๒๑๐
๒	บางเตย	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบางเตย	ข้าว	๔๙	๑๐๙๐
๓	คลองควาย	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลคลองควาย	ข้าว	๓๕	๗๐๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ.๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[] น้ำฝน [✓]ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

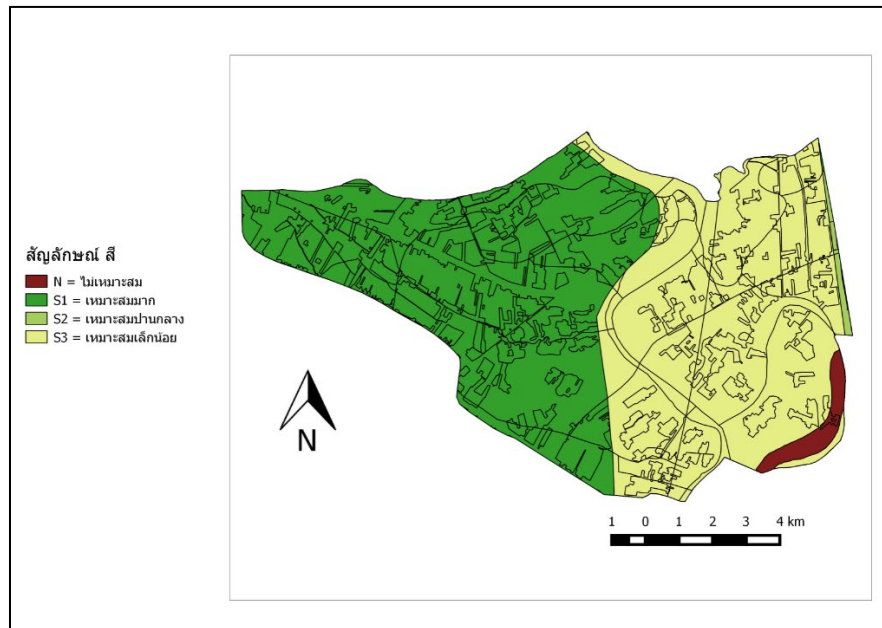
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
กระแซง	๐	๐	๓๒๐	๐	๓๒๐
สามโคก	๘๑๒	๐	๖๕๐	๐	๑,๔๖๒
บางโพธิ์เหนือ	๑,๒๑๕	๐	๘๒๑	๐	๒,๐๓๖
ท้ายเกาะ	๑,๙๓๕	๐	๗๓๕	๐	๒,๖๗๐
คลองควาย	๑๑,๙๔๐	๐	๔,๑๗๙	๐	๑๖,๑๑๙
บางกระบือ	๑,๖๒๔	๐	๖๙๔	๐	๒,๓๑๘
บางเตย	๑๐,๐๕๘	๐	๓,๙๖๘	๐	๑๔,๐๒๖
เชียงรากใหญ่	๐	๐	๑,๕๒๓	๗๐	๑,๕๙๓
บ้านจั่ว	๐	๐	๓,๕๐๐	๐	๓,๕๐๐
บ้านปทุม	๐	๑๕๗	๓,๑๒๐	๐	๓,๒๗๗
เชียงรากน้อย	๐	๒๑๐	๒,๘๓๕	๐	๓,๐๔๕
รวม	๒๗,๕๘๔	๓๖๗	๒๒,๓๔๕	๗๐	๕๐,๒๙๖

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน , พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

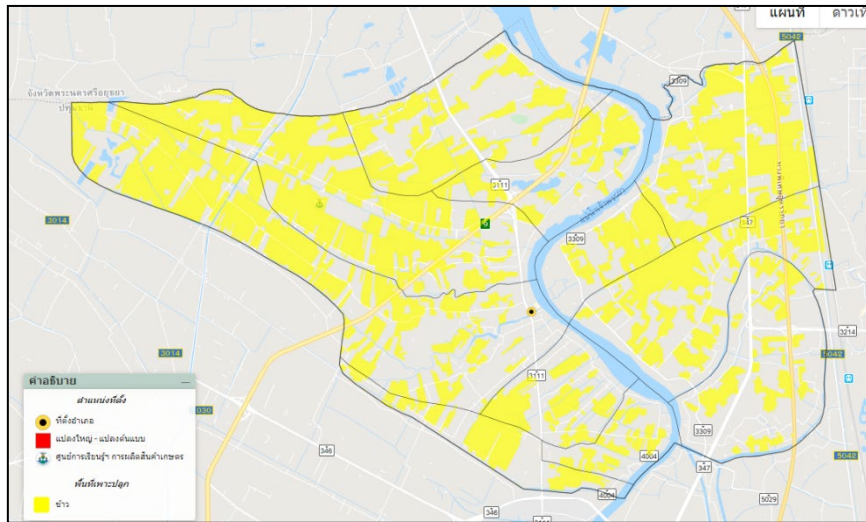
ภาพที่ ๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอสามโคก
(ที่มา : แบบรายงานโซนนิ่งข้าว อำเภอสามโคก, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๒๙ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บางเตย	๒๒๓	๗,๙๘๘	๗,๙๘๘	๖,๓๙๐.๔	๐.๘
คลองควาย	๒๑๒	๙,๑๖๐	๙,๑๖๐	๗,๓๒๘	๐.๘
สามโคก	๒๓	๘๗๑	๘๗๑	๖๙๖.๘	๐.๘
กระแชง	๗	๕๒๓	๕๒๓	๔๑๘.๔	๐.๘
บางโพธิ์เหนือ	๓๘	๑,๕๘๒	๑,๕๘๒	๑,๒๖๕.๖	๐.๘
เชียงรากใหญ่	๓๗	๑,๒๐๙	๑,๒๐๙	๙๖๗.๒	๐.๘
บ้านปทุม	๘๒	๒,๖๒๒	๒,๖๒๒	๒,๐๙๗.๖	๐.๘
เชียงรากน้อย	๑๐๕	๑,๒๙๐	๑,๒๙๐	๑,๐๓๒	๐.๘
บ้านจั่ว	๒๒	๒,๙๖๖	๒,๙๖๖	๒,๓๗๒.๘	๐.๘
บางกระบือ	๓๕	๑,๖๕๖	๑,๖๕๖	๑,๓๒๔.๘	๐.๘
ท้ายเกาะ	๕๙	๑,๗๑๖	๑,๗๑๖	๑,๓๗๒.๘	๐.๘
รวม	๘๔๓	๓๑,๕๘๓	๓๑,๕๘๓	๒๕,๒๖๖.๔	

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอสามโคก
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

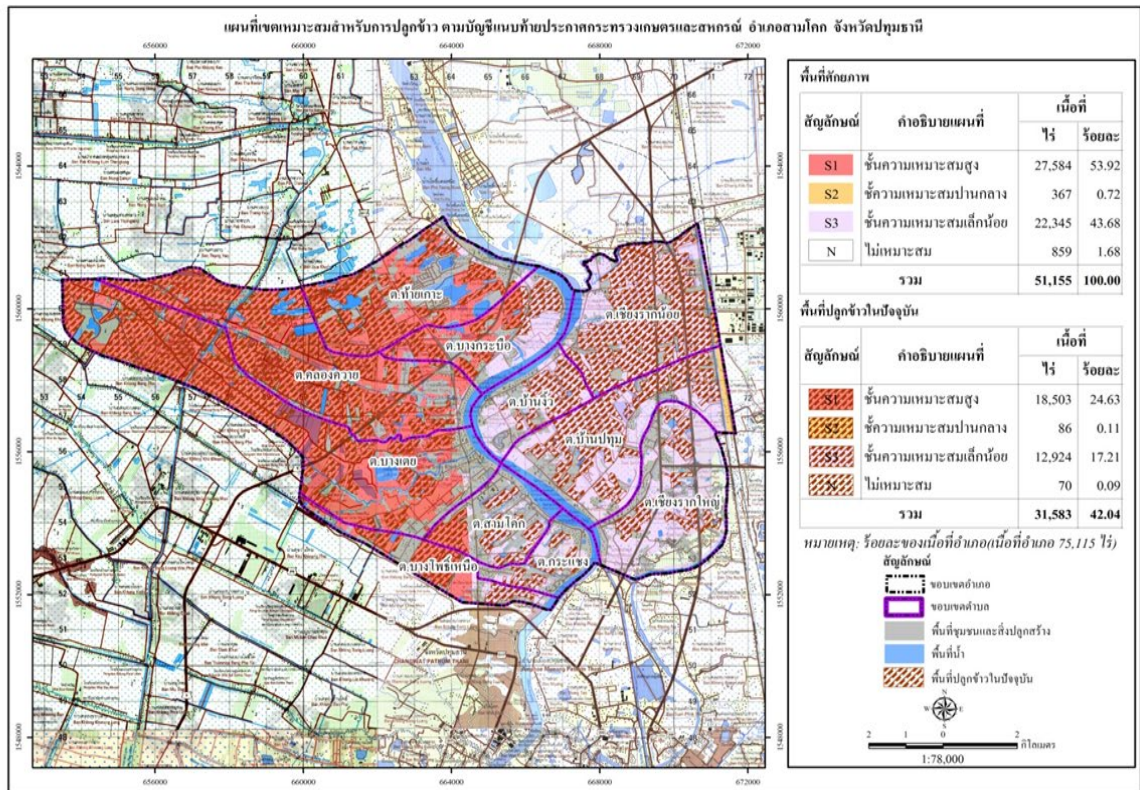
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
กระแชง	๐	๐	๕๒๓	๐	๕๒๓
สามโคก	๑๗๑	๐	๗๐๐	๐	๘๗๑
บางโพธิ์เหนือ	๑,๒๑๕	๐	๓๖๗	๐	๑,๕๘๒
ท้ายเกาะ	๑,๐๖๐	๐	๖๕๖	๐	๑,๗๑๖
คลองควาย	๗,๖๗๐	๐	๑,๔๙๐	๐	๙,๑๖๐
บางกระบือ	๑,๓๖๒	๐	๒๙๔	๐	๑,๖๕๖
บางเตย	๗,๐๒๕	๐	๙๖๓	๐	๗,๙๘๘
เชียงรากใหญ่	๐	๐	๑,๑๓๙	๗๐	๑,๒๐๙
บ้านจั่ว	๐	๐	๑,๒๙๐	๐	๑,๒๙๐
บ้านปทุม	๐	๘๖	๒,๕๓๖	๐	๒,๖๒๒
เชียงรากน้อย	๐	๐	๒,๙๖๖	๐	๒,๙๖๖
รวม	๑๘,๕๐๓	๘๖	๑๒,๙๒๔	๗๐	๓๑,๕๘๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอสามโคก
(ที่มา : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

- ตรวจสอบบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ พิจารณาวามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปนหรือไม่ ไม่มีโรคหรือแมลงทำลาย รูปร่างเมล็ดมีความสม่ำเสมอ ถ้าพบว่ามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปน หรือมีโรคแมลงทำลายก็ไม่ควรนำมาใช้ทำพันธุ์

- การทดสอบความงอก โดยการนำเมล็ดข้าว จำนวน ๑๐๐ เมล็ด มาเพาะเพื่อบูเช็คความงอก อาจทำ ๓-๔ ซ้ำ เพื่อความแน่นอน เมื่อรู้ว่าเมล็ดงอกก็เปอร์เซ็นต์จะได้กะปริมาณพันธุ์ข้าวที่ใช้ได้ถูกต้อง

- คัดเมล็ดพันธุ์ให้ได้เมล็ดที่แข็งแรง มีน้ำหนักเมล็ดดีที่เรียกว่าข้าวเต็มเมล็ด จะได้ต้นข้าวที่เจริญเติบโตแข็งแรง

- ใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้

- อัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ อัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัม/ไร่

(๒) การเตรียมดิน

จะต้องปรับพื้นที่นาให้สม่ำเสมอ มีคันนาล้อมรอบและสามารถควบคุมน้ำได้ การเตรียมดินก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเตรียมดินในนาดำ หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ควรปล่อยให้เมล็ดข้าวที่ร่วงหล่นในนามีเวลาออกเป็นต้นข้าว เพื่อลดปัญหาข้าวเรื้อ หรือข้าววัชพืชในนา แล้วจึงไถดะ แล้วปล่อยน้ำเข้าพอให้ดินชุ่มอยู่เสมอ

ประมาณ ๕-๑๐ วัน เพื่อให้เมล็ดวัชพืช งอกขึ้นมาเป็นต้นอ่อนเสียก่อนจึงปล่อยน้ำเข้านา แล้วทำการไถแปรและคราด หรือใช้ลูกทุบ จะช่วยทำลายวัชพืชได้ หากทำเช่นนี้ ๑-๒ ครั้ง หรือมากกว่านั้น โดยทิ้งระยะห่างกันประมาณ ๔-๕ วัน หลังจากไถแปรและคราดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ชั่งน้ำไว้ประมาณ ๓ สัปดาห์ เพื่อให้ลูกหญ้าที่เป็นวัชพืช น้ำ เช่น ผักตบชวา ขาเขียด หัวทรงกระเทียม ผักปอดและกกเล็ก เป็นต้น งอกเสียก่อน จึงคราดให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ลูกหญ้าจะหลุดลอยไปติดคันนาใต้ทางลม ก็จะสามารถช้อนออกได้หมด เป็นการทำลายวัชพืชวิธีหนึ่ง เมื่อคราดแล้วจึงระบายน้ำออกและปรับเทือกให้สม่ำเสมอ สำหรับผู้ใช้ลูกทุบหรืออีซลูก ย่ำฟางข้าวให้จมลงไปในดิน แทนการไถ หลังจากย่ำแล้วควรเอาน้ำแช่ไว้ ให้ฟางเน่าเปื่อยจนหมดความร้อนเสียก่อน อย่างน้อย ๓ อาทิตย์ แล้วจึงย่ำใหม่ เพราะแก๊สที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของฟางจะเป็นอันตรายต่อต้นข้าว จะทำให้รากข้าวดำไม่สามารถหาอาหารได้ หลังจากนั้นจึงระบายน้ำออกเพื่อปรับเทือก

การปรับพื้นที่นาหรือการปรับเทือกให้สม่ำเสมอ จะทำให้ควบคุมน้ำได้สะดวก การงอกของข้าว ดีเติบโตสม่ำเสมอ เพราะเมล็ดข้าวมักจะตายถ้าตกลงไปในแอ่งหรือหลุมที่มีน้ำขัง เว้นแต่กรณีดินเป็นกรดจัดละอองดินตกตะกอนเร็วเท่านั้นที่ต้นข้าวสามารถขึ้นได้ แต่ถ้าแปลงใหญ่เกินไปจะทำให้เกิดคลื่น ทำให้ข้าวหลุดลอยง่าย และข้าวรวมกันเป็นกระจุก ไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้นการปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ ยังช่วยควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการทำนาหว่านน้ำตามอีกด้วย การปรับพื้นที่ทำเทือก ควรทำก่อนหว่านข้าวหนึ่งวัน เพื่อให้ตะกอนตกดีเสียก่อน แล้วแบ่งกระทงนาออกเป็นแปลงย่อยๆ ขนาดกว้าง ๓-๕ เมตร ยาวตามความยาวของกระทงนา ทั้งนี้แล้วแต่ความสามารถของคนหว่าน ถ้าคนหว่านมีความชำนาญอาจแบ่งให้กว้าง การแบ่งอาจใช้วิธีแหวกร่อง หรือใช้ไถกระเทียมผูกเชือกลากให้เป็นร่องก็ได้ เพื่อให้น้ำตกลงจากแปลงให้หมด และร่องนี้ยังใช้เป็นทางเดินระหว่างหว่านข้าว หว่านปุ๋ย และพ่นสารเคมีได้ตลอดแปลง โดยไม่ต้องเข้าไปในแปลงย่อยได้อีกด้วย

(๓) การปลูก

หว่านน้ำตาม โดยการนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ถูกเพาะให้งอก มีขนาดตุ่มตา (มีรากงอกประมาณ ๑-๒ มิลลิเมตร) ไปหว่านลงในกระทงนา ซึ่งมีการเตรียมดินจนเป็นการทำนาในสภาพนี้มักจะให้ผลผลิตสูง หลังจากเตรียมดินเป็นเทือกดีแล้วระบายน้ำออกหรือให้เหลือน้ำขังบนผืนนาน้อยที่สุด นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่งอกขนาด “ตุ่มตา” หว่านลงไปอย่างสม่ำเสมอทั่วแปลง ข้าวจะได้รับธาตุอาหาร แสงแดด และเจริญเติบโตสม่ำเสมอ ทำให้ได้ผลผลิตสูง โดยเดินหว่านในร่องแคบๆ ที่ทำไว้ หลังจากทำเทือกแล้วควรหว่านทันที กักน้ำไว้หนึ่งคืนแล้วจึงระบายออก จะทำให้ข้าวงอกและจับดินดียิ่งขึ้น

(๔) ระบบการให้น้ำ

เป็นที่ลุ่มมีระบบชลประทาน ชาวนาสามารถจัดหาน้ำได้ โดยขุดร่องเข้าในแปลง ดึงน้ำจากลำคลองต่าง ๆ ตามต้องการ โดยหลังหว่าน ๒-๓ สัปดาห์ข้าวตั้งตัวแล้วจึงเริ่มกักน้ำในระดับ ๕-๑๐ ซม. หลังจากที่ข้าวออกดอกหรือออกรวงประมาณ ๒๐ วัน ชาวนาจะเร่งระบายน้ำออก เพื่อเป็นการเร่งให้ข้าวสุกพร้อมๆ กัน

(๕) การดูแลรักษา

โรคและแมลง

- ใช้สารเคมีตามอัตราและระยะเวลาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยการสำรวจแมลงตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการใช้สารเคมีในการควบคุมการระบาดของโรคและศัตรูข้าว

- การใช้น้ำหมักชีวภาพสูตรกำจัดศัตรูพืช และสารชีวภัณฑ์ ได้แก่ ไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย บีที สำหรับกำจัดศัตรูข้าว ผลิตและขยายเองเพื่อลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

วัชพืช เป็นปัญหาใหญ่ในการทำนาหว่านน้ำตาม การปรับระดับพื้นที่ให้ราบเรียบสม่ำเสมอและการควบคุมระดับน้ำจะช่วยลดประชากรวัชพืชได้ส่วนหนึ่ง ถ้ายังมีวัชพืชในปริมาณสูงจำเป็นต้องใช้สารเคมี

(๖) การใส่ปุ๋ย ตรวจสอบแปลงนาก่อนการใส่ปุ๋ยเคมี และใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมไม่ใส่เกินความต้องการของพืชและดินเพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ หรือใช้ปุ๋ยตามอัตราแนะนำ สูตร ๑๖-๒๐-๐ สำหรับนาดินเหนียว อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ ร่วมกับ ปุ๋ย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ - ๑๕ กก./ไร่ สำหรับข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง รวมทั้งไม่เผาตอซังและมีการปรับปรุงบำรุงดินร่วมด้วย

(๗) การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวหลังจากระบายน้ำออกประมาณ ๑๐ วัน ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยว เรียกว่า ระยะพลับพลึง คือสังเกตที่ปลายรวงจะมีสีเหลืองกลางรวงเป็นสีทองอ่อน การเก็บเกี่ยวในระยะนี้จะได้เมล็ดข้าวที่มีความแข็งแรง มีน้ำหนัก และมีคุณภาพในการสี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรในอำเภอจะเกี่ยวข้าวจากนาแล้วใส่รถบรรทุกไปโรงสีทันที

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว โดยทั่วไปมีการใช้สารเคมีคุมกำเนิดและกำจัดวัชพืชในช่วงข้าวงอกประมาณ ๑๐ วัน และใช้สำหรับกำจัดวัชพืชบนคันนา มีการใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงจำนวน ๒ - ๓ ครั้งตลอดการเพาะปลูก และใช้ฮอร์โมนพืชระหว่างที่ข้าวมีอายุประมาณ ๖๐ วันขึ้นไป อย่างไรก็ตามมีเกษตรกรบางพื้นที่นิยมใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น จากเชื้อบิวเวอร์เรีย ในการฉีดพ่นป้องกัน กำจัดแมลงศัตรูข้าวด้วย

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอสามโคก มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←	△		←			→		△
ข้าวนาปรัง	←		▽						▽		←	→

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก
 ←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

△ ปลูกสูงสุด
 ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๑ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘

ที่	ปัจจัยการผลิต	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)
๑	ค่าเช่าที่ดิน	๑,๐๐๐
๒	ค่าจ้างเตรียมดิน (ตีดิน+ลုပ်เทือก+ซักร่อง)	๓๖๐
๓	ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๘๐
๔	ค่าจ้างหว่านเมล็ดพันธุ์	๖๐
๕	ค่าสารเคมีคุม-ฆ่า วัชพืช	๑๖๐
๖	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง	๗๐๐
๗	ค่าจ้างตัดพันธุ์ข้าวปน	๒๐๐
๘.	ค่าปุ๋ยเคมี	๘๘๐
๙.	ค่าฮอร์โมน	๑๐๐
๑๐	ค่าจ้าง หว่านปุ๋ย , ฉีดพ่นกำจัดแมลงและโรคพืช , ฮอร์โมน	๓๖๐
๑๑	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (๒๕ ลิตร/ไร่)	๑๐๐
๑๒	ค่ารถเกี่ยวพร้อมนวด	๓๕๐
๑๓	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	๓๐๐
รวมต้นทุนการผลิต		๕,๐๕๐

(ที่มา :ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ.๒๕๖๘)

ผลผลิตเฉลี่ย ๘๐๐ กก./ไร่ ณ ความชื้น ๑๕ %

ราคาผลผลิต กก.ละ ๗.๖ บาท

เป็นเงิน ๖,๐๘๐ บาท/ไร่

หักต้นทุน ๕,๐๕๐ บาท

กำไร ๑,๐๓๐ บาท/ไร่

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

แผนภาพเส้นทางวิถีตลาดข้าว อำเภอสามโคก จ.ปทุมธานี

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาด ข้าว อำเภอสามโคก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม.....๔..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ...๔.... ตำบล คลองควาย จำนวน๒..... แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ...๑.... ตำบล สามโคก จำนวน๑..... แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ...๑.... ตำบล บางโพธิ์เหนือ จำนวน๑..... แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๙๕๑ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๓๐ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๒ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๔	บางเตย	ข้าว	การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
๒	๕	บางเตย	พืช	การจัดการสิ่งแวดล้อม
๓	๑	กระแซง	แปรรูปพืช	การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรจากโยกล้วย
๔	๕	เชียงรากใหญ่	ข้าว	การทำนาลดโลกร้อน
๕	๘	คลองควาย	ข้าว	เศรษฐกิจพอเพียง , การใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังข้าว
๖	๕	บ้านปทุม	ข้าว	การใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซังข้าว
๗	๓	บางกระบือ	ข้าว	การทำนาแบบไม่เผา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๓	๑.ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสามโคก ๒.กลุ่มชาวนาพัฒนา ต.บางเตย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี ๓.ศูนย์ข้าวเกษตรผสมผสานลดโลกร้อน
แปลงใหญ่	๒	๑.แปลงใหญ่ข้าวตำบลคลองควาย ๒.แปลงใหญ่ข้าวตำบลบางเตย
วิสาหกิจชุมชน	๑	๑.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเฉลิมพระเกียรติบ้านทางยาว
กลุ่มแม่บ้าน	๑	๑.กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแสงตะวัน

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๔ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอสามโคก

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	ส่วนใหญ่เป็นชาวนาในพื้นที่ที่สืบทอดอาชีพกันมา ปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนเป็น "Smart Farmers" ที่ใช้เทคโนโลยี เช่น โดรน และมีการรวมกลุ่มเป็น "นาแปลงใหญ่"	กลุ่มสหกรณ์/ผู้รวบรวม : สหกรณ์การเกษตรสามโคก และเจ้าของ ทำข้าว มีบทบาทเป็นตัวกลางในการต่อรองราคาและคัดกรองคุณภาพข้าวผู้ประกอบการโรงสีและแปรรูป: เช่น โรงสีอื่อนำผลพัฒนา หรือ บริษัทข้าวอัมพิตย์ ที่เป็นกลไกหลักในการเปลี่ยนข้าวเปลือกเป็นสินค้า	ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว : คนในพื้นที่ ปทุมธานี กรุงเทพฯ และนักท่องเที่ยวที่แวะซื้อของฝากที่ตลาดอิงน้ำสามโคก
	ปัญหา Pain point	เกษตรกรสูงวัยเพิ่มขึ้น	การขาดแคลนแรงงาน	พื้นที่ในการทำ การเกษตรลดลง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้ามาทดแทน	เพิ่มทักษะอาชีพให้สูงขึ้น	เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วย
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา: พื้นที่สามโคกเป็นดินตะกอนปากแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์สูง เหมาะกับการปลูกข้าวที่สุดแห่งหนึ่ง	มีโครงข่ายคลองส่งน้ำที่ทั่วถึง ทำให้สามารถทำนาได้ปีละหลายครั้ง	ตั้งอยู่ใกล้ กรุงเทพฯ และมีถนนสายหลัก (เช่น สาย ๓๑๑๑, วงแหวนตะวันตก) เชื่อมต่อได้ง่าย ทำให้ต้นทุนการขนส่งไปยังคลังสินค้ากลางหรือตลาดไทต่ำกว่าพื้นที่ใกล้เคียง
	ปัญหา Pain point	เกิดอุทกภัย	เกิดความเสียหายต่อผลผลิต	รายได้ลดลง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	วางแผนการผลิตให้ครบวงจร	ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้มีความเหมาะสม	เพิ่มมูลค่าสินค้าให้สูงขึ้น

มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ข้าวหอมปทุมธานี ๑: เป็นสินค้า GI (Geographical Indication) ที่สร้างชื่อให้พื้นที่ มีจุดเด่นคือความนุ่มและกลิ่นหอมคล้ายข้าวหอมมะลิแต่ราคาเข้าถึงง่ายกว่า	การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added): ไม่ได้ขายแค่ข้าวเปลือก แต่มีการแปรรูปเป็นข้าวห่อถุงสุญญากาศแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากรำข้าว หรือกระทั่งการใช้ฟางข้าวในงานจักสาน	มาตรฐานสินค้า: การผลักดันให้ได้มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) เพื่อยกระดับข้าวสามโคกให้ส่งออกได้และเข้าสู่ห้างสรรพสินค้า (Modern Trade)
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด	ผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย	การแข่งขันของสินค้าที่สูง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	สร้างเครือข่ายเกษตรกรภายในพื้นที่ ปรับเปลี่ยนหันมาทำการเกษตรแบบใหม่	สร้างบรรทัดฐานให้มีเรื่องราวบอกถึงสินค้าของตนเองอย่างโดดเด่น	สร้างมาตรฐานด้วยการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกลักษณ์ท้องถิ่น

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๕ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	ยกระดับการผลิต ภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการให้มีมูลค่าสูง ได้มาตรฐานสู่ตลาดโลก
๔. หลักการและเหตุผล	ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อม ไปกับการร่วมมือร่วมใจของเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการ และเพื่อปรับตัวบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร สร้างความสัมพันธ์แบ่งปันข้อมูลข่าวสารกับชุมชนสถาบันรวมทั้งเป็นการดูแลเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก ต่างคนต่างทำ และมีรายได้น้อยให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถบริหารจัดการร่วมกันมีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตและรวมกันขายผลผลิตใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักรกลร่วมกันได้อย่างคุ้มค่าส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง มีกระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มเกษตรกร วิชากิจชุมชน หรือสหกรณ์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการเข้าถึงการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐทั้งด้านองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆแหล่งทุน มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการผลิต มีช่องทางการตลาดรองรับและสามารถเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการนำไปสู่การพัฒนาตลาดให้กว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น มีการผลิตที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และมีการปรับปรุงแบบการผลิตให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สภาพอากาศ เทคโนโลยี การตลาดการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑.เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน ๒.เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นรวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงปริมาณ ๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) จำนวน ๕ ราย เชิงคุณภาพ ๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาทักษะ สามารถลดต้นทุนการผลิตมีผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพและมีมูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้น
๗. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรจำนวน ๕ ราย
๘. กิจกรรมหลัก	๑) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน ๕ ราย ๒) ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน ๕ ราย/แปลง
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอ
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม – กันยายน
๑๑. งบประมาณ	๒,๐๐๐ บาท จากกรมส่งเสริมการเกษตร
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า ๑ แปลง ๒) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) จำนวน ๕ ราย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สินค้าเกษตรมีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร ๒) เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) ร้อยละ ๘๐ สามารถเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้า

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. แนวทางการพัฒนา	ยกระดับการผลิต ภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการให้มีมูลค่าสูง ได้มาตรฐานสู่ตลาดโลก
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรประมาณ ๗.๖ ล้านครัวเรือน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๖๓) และเกษตรกรยังคงประสบปัญหา ทั้งปัญหาด้านการผลิต รายได้ คุณภาพชีวิต และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่ถูกต้องและทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งยังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ การขาดแคลนแรงงาน และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงทางอาชีพและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในทุกพื้นที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาภาคการเกษตร จึงได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ซึ่งเป็นผู้แทนของเกษตรกร ในแต่ละหมู่บ้าน ทำหน้าที่เป็นเครือข่ายประสานการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อร่วมกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ อำเภอสามโคกตั้งอยู่ในเขตปริมณฑล มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท เกษตรกรปลูกพืชหลากหลาย เช่น ข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ดอกไม้ประดับ ฯลฯ ซึ่งการพัฒนาเกษตรกรได้รับผลกระทบหลายด้าน อาทิการขยายตัวของเขตเมือง การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนปัญหาน้ำท่วม ฯลฯ ดังนั้น การพัฒนาภาคการเกษตรในจังหวัดปทุมธานีจึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกในระดับพื้นที่ที่เข้มแข็งเพื่อเป็นช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ข่าวสาร เทคโนโลยี และการเฝ้าระวังปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกรได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีความต่อเนื่อง และเกิดผลเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชนทางการเกษตร สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีและแจ้งเตือนภัยพิบัติทางการเกษตรได้อย่างทันท่วงที รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในฐานะผู้มีจิตอาสา ทำงานเพื่อสังคมและการพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัดปทุมธานีให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาการเกษตรของพื้นที่และการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่

	๒. เพื่อสร้างการรับรู้การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในการปฏิบัติงานจิตอาสาสนับสนุนภารกิจหน่วยงานภาครัฐแก่สาธารณชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	- เชิงปริมาณ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖๐ ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรเพื่อนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรของตนเองและการปฏิบัติงานในบทบาทอาสาสมัครเกษตร - เชิงคุณภาพ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐได้ตรงตามนโยบายภาครัฐ และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึ่งพาตนเองได้
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อาสาสมัครเกษตรจำนวน ๖๐ ราย
๘. กิจกรรมหลัก	๑) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่ออบรมให้ความรู้ และทักษะแก่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน ๕๘ ราย จำนวน ๑ ครั้ง ๑ วัน เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้พัฒนาทักษะการทำงานและสมรรถนะในการเป็นเกษตรกรผู้นำเชิงจิตอาสา ที่มีความรู้และสามารถให้บริการแนะนำเกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยมีกรอบประเด็นการพัฒนา ดังนี้ ๑.๑) ทักษะที่จำเป็นต่อเกษตรกร มุ่งเน้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ตระหนักรู้ถึงทักษะ ที่จำเป็น เพื่อให้เกิดความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ในการทำเกษตรของยุคปัจจุบัน ดังนี้ ๑.๑.๑) ทักษะ Growth Mindset & Anti Fragile การคิดและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ๑.๑.๒) ทักษะ Learning Skill การเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และจดจำข้อมูลใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๑.๑.๓) ทักษะ Financial Literacy ความรู้ทางการเงิน เป็นความสามารถในการเข้าใจและบริหารจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำการตัดสินใจทางการเงินอย่างชาญฉลาด ๑.๑.๔) ทักษะ Digital Literacy ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ รวมถึงการเข้าใจและประเมินข้อมูลที่พบในโลกดิจิทัล ๑.๑.๕) ทักษะ ESG Literacy ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ Environmental, Social and Governance (ESG) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินความยั่งยืนขององค์กร โดยสามารถคัดเลือกข้อมูลวิชาการ หรือ Case Study ที่เกี่ยวข้อง กับทักษะทั้ง

	๕ ข้อ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างการเข้าใจในทักษะดังกล่าวให้กับ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ๑.๒) ความรู้ด้านวิชาการ เทคโนโลยี นวัตกรรมด้านการเกษตร เพื่อให้ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ได้มีองค์ความรู้ แนวคิด และหลักการในการ ทำการเกษตรที่ดีและทันสมัย สามารถนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจ เบื้องต้นได้โดย สามารถเลือกประเด็นเรียนรู้จากกรอบประเด็นที่กำหนด ดังนี้ ๑.๒.๑) เทคโนโลยีด้านการทำการเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) ๑.๒.๒) การทำเกษตรสมัยใหม่/การทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ๑.๒.๓) การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Climate Smart/Regenerative Agriculture) ๑.๒.๔) ประเด็นการทำการเกษตรอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าเป็นประโยชน์ เป็น นวัตกรรมที่น่าสนใจ และจำเป็นต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ควร รู้เท่าทันเทคโนโลยีทางการเกษตร ๑.๓) ความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ได้มีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ งานที่ปฏิบัติและสนับสนุนหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถเลือก ประเด็นการเรียนรู้จากกรอบประเด็นที่กำหนด ดังนี้ ๑.๓.๑) กระบวนการช่วยเหลือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๑.๓.๒) การสำรวจการระบาดของศัตรูพืช ๑.๓.๓) กระบวนการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ๑.๓.๔) เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ๑.๓.๕) ทักษะอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรว่าจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนิน โครงการ	ตุลาคม - กันยายน
๑๑. งบประมาณ	๑๑,๖๐๐ บาท กรมส่งเสริมการเกษตร
๑๒. ผลผลิต (Output)	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน ๖๐ ราย ที่ได้รับการอบรมพัฒนา ทักษะการทำงานและสมรรถนะในการประกอบอาชีพการเกษตร และการ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนิน โครงการ (Outcome)	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบ อาชีพการเกษตรสามารถวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และ สินค้า ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเกษตรกรใน พื้นที่ ให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้และตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการทำงาน ด้านจิตอาสาเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนและชุมชนให้มีคุณภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสังคม
๔. หลักการและเหตุผล	การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศไทยในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครัวเรือนเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเกษตรกรในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ยุวเกษตรกร เกษตรกรทั่วไป รวมไปถึงเกษตรกรสูงวัย ทั้งที่เป็นเกษตรกรรายเดี่ยว และส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และความสามารถในการแข่งขัน โดยมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ในประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การสร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร ในแนวทางการพัฒนาด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

	โดยการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติข้างต้น เพื่อการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในทุกช่วงวัย ให้มีความสามารถในการจัดการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในเชิงธุรกิจและสังคม พัฒนาช่องทางการตลาด การบริหารจัดการกองทุน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และมีส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น เพื่อสร้างรายได้หรือลดรายจ่ายให้ครัวเรือนและชุมชน ๒. ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชนให้มีอาหารปลอดภัยบริโภคเพียงพอสามารถลดความเสี่ยงการขาดแคลนอาหารจากภาวะวิกฤตต่าง ๆ ๓. พัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรให้เกษตรกรสูงวัยในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เสริมและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงปริมาณ ๑) เกษตรกร จำนวน ๖๐ ราย ได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพทางการเกษตรเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group ๒) ร้อยละ ๗๐ ขององค์กรเกษตรกร มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑ ระดับ เชิงคุณภาพ องค์กรเกษตรกรมีศักยภาพและทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และขยายผลไปสู่ชุมชน
๗. พื้นที่เป้าหมาย	๑. สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน ๑๕ ราย ๒. สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๑๕ ราย ๓. สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑๕ ราย ๔. เกษตรกรสูงวัย จำนวน ๑๕ ราย

๘. กิจกรรมหลัก	กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ๑. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๒.๑.๑ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ๑) พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group (๑) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ ๑ กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ ๑๕ ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก (๑.๑) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางหรือปรับปรุงหรือเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่ (๑.๒) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (๑.๓) ต้องเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมและความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิต มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ (๑.๔) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร (๑.๕) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน (๒) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน (๓) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) แล้วนำผลการประเมินมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑ ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการโดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้ ๑.๑) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group จำนวน ๒ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน รวมระยะเวลา ๒ วัน งบประมาณ ๖,๐๐๐ บาท (๑) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group ประกอบด้วย ๕ ด้าน ดังนี้ (๑.๑) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (๑.๒) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร
-----------------------	--

	(๑.๓) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก (๑.๔) ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ (๑.๕) ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย - การเสริมองค์ความรู้และสร้างทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (Agricultural Production) - การเสริมองค์ความรู้และสร้างทักษะในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรเบื้องต้น (Agricultural Business) - การเสริมองค์ความรู้และสร้างทักษะในการจัดการการตลาดสินค้าเกษตรและช่องทางการค้าสมัยใหม่ (Agricultural Marketing) (๒) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร แล้วนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Group (๓) จัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group โดยกำหนดให้มีแผนการพัฒนาฯ ที่ครอบคลุมทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการและการตลาด ซึ่งต้องสอดคล้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป ๑.๒) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ด้วยการใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืช (ชีวภัณฑ์และการจัดการวิธีต่าง ๆ) และเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช โดยจัดทำแผนความต้องการขอรับการสนับสนุนหัวข้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์ศัตรูธรรมชาติ รวมถึงชีวภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ไปยังศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อขอรับการสนับสนุนต่อไป ๑.๓) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรมูลค่าสินค้าเกษตร ด้วยการพัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเตรียมรายการจัดซื้อวัสดุการเกษตร/เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์ ยกตัวอย่างรายการ วัสดุการเกษตร เช่น พันธุ์พืช วัสดุเพาะชำ
--	---

	ผ้าใบ หรือผ้าพลาสติก อุปกรณ์ในการขยายพันธุ์พืช ฯลฯ วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ภาชนะต่าง ๆ ถ้วยชาม ถาดอุปกรณ์งานครัว ซ้อนส้อม มีด เต้า ฯลฯ วัสดุอุปกรณ์ เช่น บรรจุก้อน ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณท์ ฯลฯ หรือ เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ด้านการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ โดยดำเนินการตามแผนและความต้องการของกลุ่ม (๒) ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ การเกษตร/เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์ และอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณ ที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม ส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ต่อไป ๓.๑) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน ๒ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน รวมระยะเวลา ๒ วัน งบประมาณ ๖,๐๐๐ บาท โดยดำเนินการ ดังนี้ (๑) ผู้เข้าร่วมโครงการทำการประเมินผลก่อนเข้าร่วมโครงการ ดังนี้ (๑.๑) ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร (๑.๒) ประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) (๒) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ในภาพรวมกลุ่ม พร้อมทั้งฝึกทักษะการจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และวางแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการจัดทำแผน ดังนี้ (๒.๑) ด้านผลิตภาพการผลิต (๒.๒) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๒.๓) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเกษตร (๒.๔) ด้านสังคมเกษตรกรรม (๒.๕) ด้านรูปแบบการเกษตรและบริการทางการเกษตร (๒.๖) ด้านการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง (๒.๗) ด้านการบริหารต้นทุนและกระแสเงินสดครัวเรือน โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลของสมาชิกกลุ่ม ผลการประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) ของกลุ่ม มาประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย - การเสริมทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (Agricultural Production) - การเสริมทักษะในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต พัฒนาลิขสิทธิ์/สินค้าและบริการ
--	--

	และการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร (Agricultural Business) - การเสริมทักษะในการจัดการการตลาดสินค้าเกษตรและช่องทางการค้าสมัยใหม่ (Agricultural Marketing) (๓) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามหลักสูตรการเรียนรู้ แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) แผนธุรกิจเกษตร และแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประกอบการ ด้านการเกษตร โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประกอบการด้านการเกษตร การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การจัดการผลผลิตและการเพิ่มมูลค่า (Value Chain) การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ การพัฒนาไปสู่การเป็น Smart Community การตลาดออนไลน์ (E-Commerce, Social Media Marketing) และ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) เป็นต้น พร้อมทั้งเสริมทักษะที่สำคัญของเกษตรกร ๕ ด้าน ประกอบด้วย Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารการเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม องค์กร) รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่ เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผู้ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป ๓.๒) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร (๑) ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการ ด้านการเกษตร โดยเตรียมรายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและการแปรรูป/ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้ (๑.๑) ปัจจัยการผลิต เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น (๑.๒) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง (๑.๓) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ (๑.๔) ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ (๑.๕) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ตามแผนธุรกิจเกษตรของกลุ่ม (๒) ดำเนินการจัดซื้อจัดซื้อปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและการแปรรูป/ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์/ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของ
--	--

	กลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่ม ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร ต่อไป ๓. สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) จำนวน ๑ กลุ่ม งบประมาณ ๗,๐๐๐ บาท (๑) คัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๑ กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ โดยกลุ่มต้องมีผลการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) อยู่ในระดับดี และหลังจากการเข้าร่วมโครงการจะต้องมีผลคะแนนการประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรต้องได้รับการประเมิน Pre-Test เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ (๒) สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points และตรงตามความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรและมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละไม่น้อยกว่า ๑๕ ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง ผ่านการบูรณาการความร่วมมือ เครือข่ายการทำงานร่วมกันกับชุมชน (วสช. ศพก. แปลงใหญ่ ศตปช. ศจช. SF YSF กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) เน้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตรครอบคลุมด้านการพัฒนาการฝึก ประกอบด้วย - องค์ความรู้ด้านกระบวนการกลุ่มต้นแบบและการเป็นแหล่งเรียนรู้ - ทักษะการเป็นวิทยากร - ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร ๕ ด้าน ได้แก่ Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม) ๒.๒) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) จังหวัดละ ๑ กลุ่ม งบประมาณ ๗,๐๐๐ บาท (๑) จัดทำแผนความต้องการวัสดุ การเกษตรและเคหกิจเกษตรของกลุ่มยุวเกษตรกรตามข้อ ๒.๑) (๒) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ
--	--

	(๓) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรและทักษะการเป็นวิทยากรให้แก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ ๒.๓) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์พืชผักเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) ๔. พัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ (๑) คัดเลือกเกษตรกรสูงวัย จำนวน ๑๕ ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก (๑.๑) เกษตรกรที่มีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย (๑.๒) เกษตรกรสูงวัย ต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร (๑.๓) มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน (๒) เกษตรกรสูงวัย ประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัยก่อนเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ และให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑ ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนาดังนี้ ๑) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ๑ วัน งบประมาณ ๓,๐๐๐ บาท โดยดำเนินการ ดังนี้ (๑) จัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น สถานการณ์ภาพรวมที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ การดูแลสุขภาพและสุขภาวะ การส่งเสริมการจัดการบ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การวางแผนทางการเงินในวัยสูงอายุ การส่งเสริมการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารระดับครัวเรือน/ชุมชน การให้ความรู้เคหกิจเกษตรด้านอาหารและโภชนาการเพื่อการมีภาวะโภชนาการที่ดี การส่งเสริมการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดการใช้แรงงานในเกษตรกรสูงวัย (๒) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่ม โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น กระบวนการรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร การจัดทำบัญชี การบริหารเงินทุนของกลุ่ม เป็นต้น เกษตรกรสูงวัยร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง/พื้นที่/ชุมชน
--	--

	เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูล/ปัญหา/ความต้องการ (Problem Pain Points) และจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามความเหมาะสมและดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยเน้นทักษะการประกอบกิจกรรมการเกษตร และอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และเป็นตามความต้องการของกลุ่ม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับรับการสนับสนุนต่อไป ๒) พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ๒ วัน งบประมาณ ๖,๐๐๐ บาท โดยดำเนินการ ดังนี้ (๑) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) ก่อนเข้าร่วม โครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (๓ก) (๒) จัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างรายได้ ตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เน้นทักษะการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย เช่น ด้านการเกษตร ได้แก่ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกบอนสี การปลูกผักยกแคร่ การผลิตพืชปลอดภัย การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการขยาย/การเก็บสำรองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ เป็นต้น ด้านเคหกิจเกษตร ได้แก่ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) และด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้อง การตลาดและการประชาสัมพันธ์สินค้า และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการเพิ่มมูลค่า เป็นต้น รวมถึงมีการจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตร เพื่อการขยายผลสู่การพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยฯ ที่เข้าร่วมโครงการ ๓) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย (๑) ดำเนินการตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้โดยจัดทำรายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้ (๑.๑) ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย ผลผลิตทางการเกษตรและวัตถุดิบในการแปรรูป ฯลฯ (๑.๒) เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบตา
--	---

	ขาย และอุปกรณ์ในการขยายพันธุ์หรือเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น (๑.๓) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น (๑.๔) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ (๑.๕) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย โดยดำเนินการตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ตามความต้องการของกลุ่มที่เหมาะสมกับเกษตรกรสูงวัย (๒) ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ของกลุ่มต่อไป
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม - กันยายน
๑๑. งบประมาณ	๒๔,๐๐๐ บาท กรมส่งเสริมการเกษตร
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรจำนวน ๖๐ ราย มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มขีดความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ได้แก่ การผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ และการตลาด มีการสนับสนุนให้ดำเนินการตามแผนการวิเคราะห์กลุ่มและกิจกรรมการเกษตรและได้รับการพัฒนาเป็น Smart Group
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีแผนการดำเนินงานและมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกขององค์กรเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ๒) องค์กรเกษตรกรมีการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นพื้นฐานในการยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร มีศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและสร้างรายได้ให้กับกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม รวมถึงสามารถนำไปขยายผลสู่ชุมชนให้มีความเข้มแข็งพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงและพึ่งพาตนเองได้

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์จัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองให้น่าอยู่ เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาหมอกควันและมลพิษทางอากาศอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานครกับปริมณฑล สาเหตุสำคัญมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสุขภาพของประชาชนเศรษฐกิจของประเทศ และสิ่งแวดล้อมโดยรวม อีกทั้งยังส่งผลโดยตรงต่อการทำการเกษตรทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และผลผลิตลดลง รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริม "การหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร" เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกแก่เกษตรกรให้ตระหนักถึงผลกระทบจากการเผา พร้อมส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรในการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ ๑๕๓.๑๘ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๗ ของพื้นที่ประเทศ เกษตรกรกว่า ๕.๘ ล้านครัวเรือน ผลิตพืชมากกว่า ๒๐๐ ชนิด ทำให้เกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ประมาณ ๘๐ ล้านตันต่อปี คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า ๑ แสนล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๕) และจังหวัดปทุมธานีมีพื้นที่เกษตรกรรมด้านพืช ๓๑๗,๒๒๓.๑๒ ไร่ หรือร้อยละ ๓๓.๒๖ ของพื้นที่จังหวัด เกษตรกร จำนวน ๒๐,๗๑๕ ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๓๘,๐๗๖ ไร่ เกิดวัสดุเหลือใช้ในไร่กว่า ๓๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี (สำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี, ๒๕๖๘) อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้และระบบบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้อย่างเป็นระบบ ทำให้มีการเผาทำลายวัสดุเหล่านี้ โดยไม่เกิดประโยชน์ ทั้งที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การไถกลบเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยหมักวัสดุปลูก เชื้อเพลิงชีวมวล หรือการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าเพิ่มได้ การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนแนวคิดจาก "No Burn" ไปสู่ "Green Gain" โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ และสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับชุมชน อีกทั้งยังลดการปล่อยฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM๒.๕ และก๊าซเรือนกระจกจากการเผาในพื้นที่เกษตร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้าน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy)

	และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ข้อที่ ๒ "ขจัดความยากจน" ข้อที่ ๑๒ "การบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน" และข้อที่ ๑๓ "การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ" จึงมีความจำเป็นต้องดำเนิน โครงการส่งเสริม การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาใน พื้นที่การเกษตรส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร และสร้างรายได้จาก วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้กับชุมชนไทยสู่ระบบเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร ๒. เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ และแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงปริมาณ : เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑๐๐ ราย เชิงคุณภาพ : ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการสร้างรายได้จากเกษตร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ ๖๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย
๘. กิจกรรมหลัก	กิจกรรม “Green Gain Day” สร้างการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจ “ไม่เผาแต่ได้ รายได้” ๑) จัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบฐานการเรียนรู้นำเสนอความรู้ผ่าน กิจกรรมแบบเกษตรกรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ และร่วมแสดง ความคิดเห็น สื่อสารนโยบาย “No- Burn to Green Gain” องค์ประกอบของการจัดงาน ประกอบด้วย ๑.๑) ฐานการเรียนรู้เวทีเรียนรู้ “ทำไมไม่เผาแล้วได้รายได้” สร้างความเข้าใจ เส้นทางรายได้จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร แสดงบทบาทภารกิจของหน่วยงาน ภาครัฐ กิจกรรมการส่งเสริมการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน ทดแทนการเผา ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา PM๒.๕ ที่สอดคล้องกับกลุ่ม เกษตรกรเป้าหมายและบริบทในพื้นที่ เช่น ไม่เผาในพื้นที่การเกษตร สร้างมูลค่า วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การจัดการดินการจัดการน้ำ การใช้ข้อมูลภูมิ สารสนเทศเพื่อการวางแผนการผลิต แนะนำตลาด Circular Market ที่มีอยู่จริง เช่น โรงไฟฟ้าชีวมวล โรงงานผลิตปุ๋ย ผู้รับซื้อฟางอัดก้อน พร้อมระบุราคาซื้อขาย กลาง โดยประมาณต่อตัน/ต่อไร่ เชิญเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการจัดการ วัสดุเหลือใช้มาเล่าประสบการณ์ตรงถึงรายได้ที่เพิ่มขึ้นและต้นทุนที่ลดลง เพื่อสร้า ความเชื่อมั่น เทคโนโลยี นวัตกรรม และการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร ๑.๒) กิจกรรม Workshop จับคู่วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรกับตลาด แบ่งเกษตรกรออกเป็นกลุ่มย่อยตามประเภทพืชหลัก (ข้าว,) ผู้ประกอบการแต่ละ รายจะนำเสนอความต้องการรับซื้อ (ประเภทวัสดุ, คุณภาพ, ปริมาณ, ราคา) ในแต่ละกลุ่มเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้พูดคุย ชักถาม และแลกเปลี่ยน ข้อมูลติดต่อ

	ให้กับผู้รับซื้อโดยตรง มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในการจัดทำ"บันทึกข้อตกลงเบื้องต้น (Mini MOU)" เพื่อแสดงเจตจำนงในการซื้อขาย (๑) ฝึกอบรมเกษตรกรและผู้ประกอบการ (PBL + Peer Learning) ออกแบบหลักสูตร PBL (Project-Based Learning) ตั้งโจทย์ให้เกษตรกรแก้ปัญหา ปัญหาร่วมกัน เช่น "เราจะรวบรวมฟางข้าว ๑๐๐ ตันในพื้นที่ ๕๐๐ ไร่ ให้มีความชื้นไม่เกิน ๑๕% และขนส่งไปโรงไฟฟ้าภายใน ๗ วันได้อย่างไร" (๒) Peer Learning (เพื่อนช่วยเพื่อน) จัดเวทีให้เกษตรกรที่สำเร็จแล้วมาเล่า ประสบการณ์ตรง บอกเล่าปัญหาและวิธีแก้จริง สิ่งนี้มีพลังและน่าเชื่อถือกว่าการฟัง จากเจ้าหน้าที่ ๑.๓) การประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกรก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม “Green Gain Day” สร้างการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจ “ไม่เผาแต่ได้รายได้” (Pre-Test / Post- Test) ๒) การถ่ายทอดเทคโนโลยี สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ใน พื้นที่ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและความเข้าใจ โดยใช้ ตัวอย่างผู้ที่ดำเนินการสำเร็จในพื้นที่ ผู้ให้บริการทางการเกษตร(Agricultural service provider) ผู้ให้บริการเก็บเกี่ยวรวบรวมวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ผู้ ผลิตชีวมวล/วัสดุ ชีวภาพ/ปุ๋ยชีวภาพ วิสาหกิจชุมชนหรืออื่น ๆ ๒.๑) กิจกรรมเฝ้าสังเกตต่อซังฟางข้าว หรือเศษซากพืช ๒.๒) กิจกรรมอัดก้อนต่อซังฟางข้าว ใบอ้อย หรือเศษซากพืช ๒.๓) กิจกรรมทำปุ๋ยและวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ๒.๔) กิจกรรมแปรรูปอาหารสัตว์ ๒.๕) กิจกรรมผลิตพลังงานทดแทน เช่น เชื้อเพลิงอัดแท่ง ๒.๖) กิจกรรมรวบรวมเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล ๒.๗) กิจกรรมการเพาะเห็ด ๒.๘) กิจกรรมแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น ผลิตเฟอร์นิเจอร์ กระถางต้นไม้หรือ กิจกรรม อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทน การเผา เป็นต้น ๓) เชิญเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรร่วมออกร้านแสดงสินค้า โดยจัดแสดงสินค้า ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น อาหาร ผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ที่มีความสอดคล้องในการทำ เกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔) ประเมินการยอมรับนำไปใช้ประโยชน์ ประยุกต์และต่อยอด ผ่านระบบการ ประเมินผลออนไลน์ แบบจัดเก็บข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก

๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ธันวาคม – พฤษภาคม
๑๑. งบประมาณ	๓๐,๐๐๐ บาท กรมส่งเสริมการเกษตร , องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑๐๐ ราย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการสร้างรายได้จากเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ ๖๐

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชื่อมโยงธุรกิจและมาตรฐานบริการ
๔. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) มีเป้าหมายในการยกระดับประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ คือ ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน และสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต โดยนำอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีและจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย มาผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความสามารถในการแข่งขันและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ต้องการส่งเสริมให้มีการนำความรู้ ภูมิปัญญา และทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาพัฒนาเป็นสินค้าและบริการที่สามารถแข่งขันทางการค้าได้ภายใต้รูปแบบของวิสาหกิจชุมชน และสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมได้ในอนาคต ทั้งนี้ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร ต้องการให้วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตรพัฒนาไปเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ เมื่อสิ้นปี ๒๕๗๐ และไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๕ เมื่อสิ้นยุทธศาสตร์ชาติในปี ๒๕๘๐ กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และแหล่งทุน เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนราว ๖๙,๐๐๐ แห่ง และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ๕๗๖ แห่ง มีสมาชิกรวมกันกว่า ๑.๒๓ ล้านคน เป็นวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตรกว่าร้อยละ ๗๐ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพในการผลิต และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการจากภาคการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการ ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งเป็นบริการของวิสาหกิจชุมชน อันจะส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพเพิ่มสูงขึ้นและสามารถแข่งขันทางการค้าได้อย่างเหมาะสมต่อไป อำเภอสามโคก มีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียน ๒๘ แห่ง ประกอบกิจการทั้งภาคการเกษตร นอกภาคการเกษตรและภาคบริการ ทั้งนี้ มีวิสาหกิจชุมชนได้รับการประเมินศักยภาพ มีผลการประเมินศักยภาพในระดับดีจำนวน ๑๔ แห่ง

	คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ระดับปานกลาง จำนวน ๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕ และระดับต้องปรับปรุง จำนวน ๗ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗ สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอำเภอ มีหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนภายใต้ภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตรและที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระบวนการในการดำเนินงาน ได้แก่ ส่งเสริมการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนากิจการเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบกิจการ พัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพเพิ่มสูงขึ้น เป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติต่อไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้สูงขึ้น รวมถึงส่งเสริมการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ๒. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ๓. เพื่อพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมและขับเคลื่อนงานวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นที่
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงปริมาณ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๑๐ ราย ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และมีความสามารถในการจัดทำแผนประกอบกิจการ เชิงคุณภาพ วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับความเข้มแข็งในการดำเนินกิจการไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	วิสาหกิจชุมชนจำนวน ๑ แห่ง
๘. กิจกรรมหลัก	พัฒนาทักษะการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน ๑) การพัฒนาทักษะการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน โดยมีเป้าหมายเป็นวิสาหกิจชุมชน ระดับปานกลาง จำนวน ๑ แห่ง ๑.๑) กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเป้าหมายวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ ๑.๑.๑) เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางตามเป้าหมาย ดังนี้ (๑) สินค้าในโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง หรือ (๒) สินค้าในโครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ๑.๑.๒) มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในด้านการทำระบบการเงินและบัญชี

	โดยวิสาหกิจชุมชนต้องมีข้อมูลทางการเงินที่ชัดเจน เช่น ต้นทุนการผลิต รายจ่าย รายได้ เป็นต้น และมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้การทำบัญชีอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการต่อไป ๑.๑.๓) มีความยินยอมในการให้ข้อมูล เก็บรวบรวม เก็บรักษา และประมวลผล ข้อมูลส่วนบุคคล เฉพาะข้อมูลเท่าที่เกี่ยข้องและจำเป็นแก่การดำเนินงานตาม วัตถุประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน โดยดำเนินการร่วมกับวิสาหกิจชุมชนที่คัดเลือก ดังนี้ (๑) จัดเวทีชุมชนเพื่อให้องค์ความรู้กับวิสาหกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น บทบาทและหน้าที่ของกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน การวางแผน ธุรกิจ การจัดทำบัญชีและการเงิน และการดำเนินธุรกิจสีเขียว เป็นต้น (๒) ร่วมจัดทำแบบประเมินความสามารถในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน ประจำปี ๒๕๖๙ (ฉบับปรับปรุงจากปี ๒๕๖๗) เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหา และโอกาสของกลุ่ม (๓) นำความรู้ที่ได้รับมาจัดทำแผนธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน (Business Model Canvas : BMC) เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของ ธุรกิจที่ชัดเจนขึ้น (๔) จัดทำบัญชีและการเงินของวิสาหกิจชุมชน (๕) จัดทำแผนการยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยนำผลการประเมิน ศักยภาพก่อนเข้าร่วมโครงการ ในหมวดที่มีคะแนนต่ำสุด มาวิเคราะห์และ จัดทำแผนพัฒนาเพื่อยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้น เช่น การพัฒนาระบบการผลิต มาตรฐานสินค้า ระบบบัญชี การพัฒนาบุคลากรและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล เป็นต้น โดยการดำเนินกิจกรรมการจัดเวทีชุมชนในการพัฒนาทักษะ กรรมการฯ ให้ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนการจัดเวทีชุมชน (Pre-test) และหลัง การจัดเวทีชุมชน (Post-test) โดยจะต้องมีผลคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มไม่น้อย กว่าร้อยละ ๗๐ ๑.๒.๓) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับวิสาหกิจชุมชน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด ประกอบด้วย (๑) ผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนก่อนเข้าร่วมโครงการ (๒) แบบประเมินความสามารถในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน ประจำปี ๒๕๖๙ (ฉบับปรับปรุงจากปี ๒๕๖๗) (๓) แผนธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน (Business Model Canvas : BMC) (๔) รายงานการทำบัญชีและการเงินของวิสาหกิจชุมชน (๕) แผนการยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน (๖) ผลการจัดเวทีชุมชนของการพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการ
--	---

๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม - กันยายน
๑๑. งบประมาณ	๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง จำนวน ๑๐ ราย ได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนากิจการและยกระดับให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการได้รับการยกระดับความเข้มแข็งให้สูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๖ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการระบบ ส่งเสริมเกษตรกรแบบ แปลงใหญ่เพื่อปรับ เพิ่มผลผลิตภาพการ ผลิต	เกษตรกร จำนวน ๕ ราย	๑) ถ่ายทอดความรู้ให้ เกษตรกรเพื่อเข้าสู่ ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน ๕ ราย ๒) ติดตามให้ คำปรึกษาแนะนำและ ตรวจประเมินแปลง เบื้องต้น จำนวน ๕ ราย/แปลง	๑) พื้นที่การเกษตร ได้รับการพัฒนาสู่ ระบบส่งเสริมเกษตร แบบแปลงใหญ่ไม่ น้อยกว่า ๑ แปลง ๒) เกษตรกรได้รับ การถ่ายทอดความรู้ ด้านการพัฒนา คุณภาพมาตรฐาน สินค้าเกษตร (GAP) จำนวน ๕ ราย	เกษตรกรที่ได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ด้าน การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้า เกษตร (GAP) ร้อย ละ ๙๐ สามารถเข้าสู่ ระบบการรับรอง มาตรฐานสินค้า	เกษตรกรในพื้นที่แปลง ใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิต สินค้าเกษตรตาม แนวทางระบบส่งเสริม เกษตรแปลงใหญ่ โดยมี ส่วนร่วมในกระบวนการ ดำเนินงานที่เน้นการลด ต้นทุนการผลิต การเพิ่ม ผลผลิต มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการ ที่ดี สินค้าเกษตรมี คุณภาพและได้รับ มาตรฐาน สามารถเพิ่ม ศักยภาพในการแข่งขัน สินค้าเกษตรและสร้าง ความเข้มแข็งให้ เกษตรกร	กรม ส่งเสริม การเกษตร , องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	๒๕๖๐- ๒๕๖๕

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการพัฒนา อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน	อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน จำนวน	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน (อกม.) มี จำนวน ๖๐ ราย ที่ ได้รับการอบรม พัฒนาทักษะการ ทำงานและสมรรถนะ ในการประกอบ อาชีพการเกษตร และการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ ของอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน	อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน (อกม.) มี ความรู้ ทักษะที่ จำเป็นต่อการ ประกอบอาชีพ การเกษตรสามารถ วางแผนการผลิตที่มี ประสิทธิภาพสอดคล้อง กับพื้นที่และสินค้า ส่งผลให้มีรายได้ เพิ่มขึ้น สามารถเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับ เกษตรกรในพื้นที่ ให้บริการช่วยเหลือ แก่เกษตรกรได้และ ตระหนักรู้ถึงคุณค่า ของการทำงานด้าน จิตอาสาเพื่อส่วนรวม อย่างแท้จริง	สามารถสร้างเครือข่าย การทำงานภายในและ ภายนอกพื้นที่ให้เกิด ความยั่งยืน สานต่อองค์ ความรู้ต่อไป	กรม ส่งเสริม การเกษตร , องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	๒๕๖๐- ๒๕๖๕

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการส่งเสริมและ พัฒนาเกษตรกรและ องค์กรเกษตรกร	๑. สมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมอาชีพ การเกษตร จำนวน ๑๕ ราย ๒. สมาชิกกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๑๕ ราย ๓. สมาชิกกลุ่มยุว เกษตรกร จำนวน ๑๕ ราย ๔. เกษตรกรสูง วัย จำนวน ๑๕ ราย	กิจกรรมสร้างความ เข้มแข็งกลุ่มการผลิต ด้านการเกษตร ๑. การเสริมสร้างและ พัฒนาศักยภาพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร ๒. การเสริมสร้างและ พัฒนาศักยภาพกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร ๓. การเสริมสร้างและ พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุว เกษตรกร ๔. การเสริมสร้างและ พัฒนาศักยภาพ เกษตรกรสูงวัย	สมาชิกจำนวน ๖๐ ราย มีความสามารถ ในการบริหารจัดการ กลุ่มเพิ่มขึ้น ได้รับ การพัฒนาความรู้ และทักษะเพิ่มขีด ความสามารถในการ เพิ่มประสิทธิภาพการ บริหารจัดการสินค้า เกษตร ได้แก่ การ ผลิตการแปรรูป การ เพิ่มมูลค่าสินค้าและ บริการ แลการตลาด มีการสนับสนุนให้ ดำเนินการตาม แผนการวิเคราะห์ กลุ่มและกิจกรรม การเกษตรและได้รับ การพัฒนาเป็น Smart Group	๑) องค์กรเกษตรกรมี ความเข้มแข็ง แผนการดำเนินงาน และมีการดำเนิน กิจกรรมตามแผนอย่าง ต่อเนื่อง โดยสมาชิกของ องค์กรเกษตรกรมีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์และ วางแผนการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่ม ๒) องค์กรเกษตรกร มีการประกอบอาชีพ ทางการเกษตรเป็น พื้นฐานในการยกระดับสู่ การเป็นผู้ประกอบการ ด้านการเกษตร มี ศักยภาพในการบริหาร จัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น มี ความสามารถในการเพิ่ม มูลค่าสินค้าและสร้าง รายได้ให้กับกลุ่มและ สมาชิกกลุ่ม	สามารถนำไปขยายผลสู่ ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้มั่นคงและพึ่งพา ตนเองได้ และเกิด เครือข่ายประสานงานทั้ง ภายในและภายนอก พื้นที่ ก้าวสู่การเกษตร ยุคสมัยใหม่	กรม ส่งเสริม การเกษตร , องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	๒๕๖๐- ๒๕๖๕

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการส่งเสริม การเกษตรที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม	เกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย	สร้างการเรียนรู้และ สร้างแรงจูงใจ “ไม่เผา แต่ได้รายได้” ๑) จัดเวทีการถ่ายทอด ความรู้ในรูปแบบฐาน การเรียนรู้นำเสนอ ความรู้ผ่านกิจกรรม แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ตาม ฐานการเรียนรู้ และร่ว มแสดงความคิดเห็น สื่อสารนโยบาย “No- Burn to Green Gain” ๒) การถ่ายทอด เทคโนโลยี สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอด องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้าง ศักยภาพการพัฒนาเชิง พื้นที่	เกษตรกรได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑๐๐ ราย	ร้อยละของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการมี การสร้างรายได้จาก เกษตรที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ร้อยละ ๖๐	ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทำการเกษตรแบบ ดั้งเดิมสู่การทำเกษตรที่ เท่าทันต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถถ่ายทอด ความรู้ให้กับคนในชุมชน เกิดความตระหนัก สามารถนำไปใช้ ประโยชน์เกิดรายได้เพิ่ม เข้าสู่ครัวเรือนเกษตร ร้อยละ ๒๐	กรม ส่งเสริม การเกษตร , องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	๒๕๖๐- ๒๕๖๕

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงาน			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการส่งเสริมและ พัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชน ภายในตำบลที่มี การจัดตั้งขึ้น	พัฒนาทักษะ กรรมการบริหาร กิจการวิสาหกิจชุมชน	สมาชิกวิสาหกิจ ชุมชนระดับปาน กลาง จำนวน ๑๐ ราย ได้รับการพัฒนา ตามแผนพัฒนา กิจการและ ยกระดับให้มี ศักยภาพที่สูงขึ้น	วิสาหกิจชุมชนที่ เข้าร่วมโครงการได้ รับการยกระดับความ เข้มแข็งให้สูงขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	เกิดเครือข่ายวิสาหกิจ ชุมชนระดับจังหวัด และ เกิดรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐	กรม ส่งเสริม การเกษตร , องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	๒๕๗๐- ๒๕๗๕

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาที่ดิน. 2568. **Agri – Map**. สืบค้น 12 มกราคม 2569. จาก <https://agri-map-online.moac.go.th/>.
- _____. 2568. แผนที่ดินไทยและธาตุอาหารพืช. สืบค้น 12 มกราคม 2569. จาก <http://r01.ddd.go.th/dinThai/>.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2568. **การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ**. สืบค้น 12 มกราคม 2569. จาก https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2568. **สารสนเทศกรมส่งเสริมสหกรณ์**. สืบค้น 12 มกราคม 2569. จาก <https://cpd.go.th/information-cpd/info-data-cpd.html>.
- สำนักงานเกษตรอำเภอสามโคก. 2568. **ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรอำเภอสามโคก**. สืบค้น 12 มกราคม 2569.
- _____. 2568. **แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอสามโคก ปี 2566 – 2670**.
- สำนักงานประมงอำเภอสามโคก. 2568. **ข้อมูลด้านประมงอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี**. สืบค้น 13 มกราคม 2569.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอสามโคก. 2568. **ข้อมูลพื้นฐานด้านปศุสัตว์อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี**. สืบค้น 13 มกราคม 2569.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2568. **หนี้สินของครัวเรือนเกษตร พ.ศ. 2568**. สืบค้น 13 มกราคม 2569. จาก www.nso.go.th.
- _____. 2568. **การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน**. สืบค้น 13 มกราคม 2569. จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2568. **ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปทุมธานี**. สืบค้น 13 มกราคม 2569. จาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=index>.
- อำเภอสามโคก. 2568. **แผนพัฒนาอำเภอสามโคก 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2568**.